

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Ζ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1958 | ΑΡΙΘ. 19

ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΗΘΟΣ

Τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἱερέως ἐκδήλως χαρακτηρίζει ἡ ἠθικὴ ὑπόστασις αὐτοῦ, ἡ προβάλλουσα ὡς ἐνσάρκωσις τοῦ Χριστιανικοῦ ἠθικοῦ ιδεώδους.

Τὸ ἐν κεφαλίδι θέμα, περὶ δ περιστρέφονται αἱ παροῦσαι γραμμαί, δὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν ἠθικὴν προσωπικότητα τοῦ ἱερέως γενικῶς, ἀλλὰ εἰς ἐκδηλώσεις τινὰς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, αἵτινες ἐκφράζουν χαρακτηριστικῶς ὄρισμένας πτυχὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου.

Τὸ ἱερατικὸν ἦθος ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἱερέως ἔναντι τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ, τῶν ἐν ἱερωσύνῃ ὁμοτίμων ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τέλος ἀπέναντι τῶν πεπιστευμένων αὐτῷ πνευματικῶν του τέκνων, ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῶν γραμμῶν τούτων.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παρερχώμεθα μετ' ἀδιαφορίας αἰσθητὰ τινα σημεῖα τῆς ζωῆς μας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν οἰονεὶ τὴν προοιήκην τῆς ἱερατικῆς μας ψυχῆς. Ἱερεὺς πεπροικισμένος ἴσως δι' ἐξόχων πνευματικῶν προσόντων καὶ ἰκανώτατος ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ μειονεκτῶν εἰς ἃ σημεῖα ἀνωτέρω ὑπεδηλώσαμεν, δὲν δύναται ἀρκούντως νὰ πληροφορήσῃ τὴν διακονίαν αὐτοῦ καὶ νὰ γίνῃ «τόπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι».

Ἡ συμπεριφορὰ ἡμῶν ἔναντι τῶν ἐν ἱερατικῇ ὑπεροχῇ ὄντων προϊσταμένων ἡμῶν, τῶν Ἀρχιερέων, καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἱ. Κώδικος τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, οἵτινες ἐν προκειμένῳ ἐκφράζουν τὴν ἀποψιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ Ἱερωσύνης. Τὰ ὄρια τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῶν τριῶν ἱερατικῶν βαθμῶν, τοῦ ἀνωτέρου κλήρου, διαγράφονται σαφῶς

ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων. Τὸ πνεῦμα ὁμως καὶ τὸ γράμμα τούτων, δὲν ἐνθιμίξει ἀνυχῶς τὰς ψυχικὰς ἡμῶν κινήσεις. Αἱ ψυχικαὶ ἡμῶν κινήσεις καὶ ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τῆς χάριτος τῆς ἱερατείας φανερόνουν πολλάκις τὰ ἀσθενήματα τοῦ χαρακτῆρος ἡμῶν.

Κατεχόμεθα οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἓν συναίσθημα μειονεξίας, τὸ ὁποῖον μᾶς ὠθεῖ ἢ νὰ ἀγνοήσωμεν τοὺς ἀνωτέρους ἡμῶν, ἢ νὰ τοὺς καταστήσωμεν ὑποχειρίους, κολακεύοντες αὐτοὺς κατὰ τρόπον ἀναξιοπρεπῆ. Εἰς ἀμφοτέρας τῶν περιπτώσεων τούτων ἡ νοσηρότης μας ἐπιχειρεῖ νὰ εὖρη διέξοδον, διὰ νὰ καταστήσῃ πλεονεκτικὴν, τὴν θεωρουμένην μειονεκτικὴν μας θέσιν.

Οὕτως ἡ διαγωγή μας ἀπέναντι τῶν ἀνωτέρων μας λαμβάνει τὴν μορφήν τῆς ἀσεβείας καὶ ἀναξιοπρεπείας. Ἡ διαγωγή αὕτη, πᾶν ἄλλο ἢ ἱερατικὴ, εἶναι καταδικαστέα. Διότι ἐν τῇ πρώτῃ μὲν περιπτώσει δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀσέβεια πρὸς τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ ἀνευλάβεια πρὸς τὸ ἕπατον τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα.

Ὁ Ἱερεὺς ὁ ἔχων πλήρη συνείδησιν τῆς Ἱερωσύνης καὶ συναίσθησιν ὅτι ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ Μεγίστου Μυστηρίου τούτου ἐκφράζεται κατὰ πρῶτον λόγον ἡ διακονία αὐτοῦ πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ἐκδηλοῦται ἢ πολλὴ πρὸς Αὐτὸν ἀγάπη, δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ ὅτι τὸ Μεγαλεῖον τοῦ Ἱερατικοῦ ἀξιώματος δύναται νὰ ἐπισκιασθῇ ἀπὸ τὸν μελανὸν καπνὸν τῆς οἰαδήποτε ἀδυναμίας τοῦ ἄλλου, καπνὸν τὸν ὁποῖον διαλύει ἢ πλέον ἐλαφρὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐξαφανίζει ἢ ἀκτινοβολία τῆς Ἱερωσύνης.

Δεύτερον ἐν τῇ συμπεριφορᾷ ἡμῶν πρὸς τοὺς ὁμοτίμους ἐν ἱερωσύνῃ ἀδελφούς, δὲν μᾶς διακρίνει πάντοτε τὸ φιλάδελφον. Φανερὰ σημεῖα τῆς ἐλλείψεως ταύτης, ἡ εὐκολοκρίσις τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ συναδέλφου μας, τὸ αὐτὸ νοσηρὸν συναίσθημα, στηριζόμενον εἰς τὸ ἀρνητικὸν του ὑπόβαθρον, ὠθεῖ καὶ ἐδῶ τὸν ἔσω κόσμον τῆς ψυχῆς μας, εἰς ἀτόπους κινήσεις. Πρέπει ὁ ἀδελφός μας νὰ ταπεινωθῇ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἄλλων, διὰ νὰ ὑψωθῇ εἰς θέσιν περιόπτου τὸ προσωπικὸν εἶδωλόν μας. Τὴν κακὴν αὐτὴν τάσιν δὲν ἀνακόπτει πολλάκις οὔτε ὁ θάνατος. Ψυχικοὶ τυμβωρῆχοι ἀνασκάπτουμεν τοὺς τάφους τῶν ἀδελφῶν μας

καὶ κρίνομεν καὶ τοὺς νεκρούς, «ὧν αἱ ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ».

Ἡ συνεργασία μετὰ τοῦ συναδέλφου μας δὲν εἶναι πάντοτε ἀφογος καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιδιώκομεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν, δὲν εἶναι πολλάκις εὐθέα. Εἰς τὰς μετὰ τῶν συναδέλφων ἐπίσης συναναστροφὰς δὲν φερόμεθα πάντοτε μετὰ λεπτότητος καὶ εὐγενείας. Κοῦφή εὐφρολογία καὶ εἰρωνικὴ δηκτικότητα, συνθέτον πολλάκις τὸ μωρὸν ἅλας τῶν ἀκαιρῶν λόγων μας, εἰς τὰς μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας συνομιλίας.

Εἰς τὰς καθ' ὁδὸν συντυχίας ὁ ἀδελφός μας, μετὰ δυσκολίας ἀξιοῦται τοῦ ἐν Κυρίῳ ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ.

Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον σημεῖον τοῦ παρόντος θέματος ἀφορᾷ εἰς τὴν στάσιν ἡμῶν ἔναντι τοῦ ποιμνίου μας. Καὶ ἐδῶ ἐκδηλὸς παρουσιάζεται ἡ ποιότης τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου.

Οἱ πιστοί, καὶ οἱ πλέον ψυχροὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀκόμη, ἔχον γνώσιν τοῦ χαρακτήρος τῆς Ἱερωσύνης καὶ δὲν συγχέουν τὴν ἱερατικὴν διακονίαν πρὸς τὸν οἰονδήποτε ἐπαγγελματισμὸν. Ἡμεῖς ἀτυχῶς προβάλλομεν τὸ βιωτικὸν μας πρόβλημα εἰς τὰ ὄμματα τῶν πιστῶν ὀξὺ καὶ ἀδυσώπητον. Ἀξιοῦμεν γενναίαν ἀντιπαροχὴν εἰς τὰς ἱερατικὰς μας ἐκδουλεύσεις. Διὰ νὰ εἴμεθα ἀντικειμενικοὶ κριταὶ τῶν πραγμάτων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πρόβλημα ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως δὲν ὑφίσταται δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῇ πρωτενοῦσῃ καὶ ταῖς πόλεσι τοῦ Κράτους ὑπηρετοῦντας, π λ ἦ ν ἐ λ α χ ί σ τ ω ν ἐ ξ α ι ρ ἔ σ ε ω ν. Ὑπάρχει τοιοῦτον θέμα ὁμως, διὰ τὸν Ἐφημέριον τῆς ὑπαίθρου, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει νῦν τὴν ὀριστικὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις οἱ πρῶτοι εἴμεθα ἀπαιτητικώτεροι ἐν προκειμένῳ τῶν συναδέλφων μας τῆς ὑπαίθρου. Τόσον μᾶς ἀπασχολεῖ τὸ θέμα ὥστε, καθ' ὁδὸν εἰς τὰ τροχαῖα ὀχήματα, εἰς ἀνοικτοὺς καὶ κλειστοὺς χώρους, τὸ κύριον ἀντικείμενον τῶν συζητήσεών μας πολλάκις εἶναι τὰ τυχηρὰ καὶ αἱ ὄλικαι ἀπολαναὶ μας γενικῶς. Δὲν πρέπει ὁμως ποσῶς νὰ διαφεύγῃ τῆς προσοχῆς μας, ὅτι ἡ ὑλιστικὴ ἐποχὴ μας ἀξιολογεῖ καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν ἀκόμη μὲ κριτήρια ὄλικὰ καὶ οικονομικά. Ἀπὸ τὴν θέσιν λοιπόν, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν εἰς τὸ οικονομικὸν ζήτημα, κρινόμεθα. Ἐπειτα δὲν ἐξυπηρετοῦμεν τοὺς πιστοὺς μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης προθυμίας. Εἴμεθα πολλάκις

δύσκολοι. «Ποιμαίνομεν ἀναγκαστῶς». Ὑπάρχον βεβαίως πιστοί, παράλογοι ἴσως εἰς ἀξιώσεις καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὸ πρόσωπόν μας καὶ τὴν ιδιότητά μας. Ἡ συμπεριφορά μας ὁμως δὲν πρέπει νὰ ἐρυθμίζεται ἀναλόγως πρὸς τὴν κακότροπον καὶ ἀγενῆ συμπεριφορὰν τῶν ἄλλων.

Ἐν τῇ μετὰ τῶν πιστῶν ἀναστροφῇ ἢ προτροπῇ τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου, ὅπως γινώμεθα «τύπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι», δὲν εὐρίσκει πάντοτε εὐκόλον εἰσδοχὴν εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ ἡ ἄτοπος συμπεριφορά μας, κοσμικωτέρα τῆς τῶν κοσμικῶν, μειώνει πολὺ τὴν θέσιν μας εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν. Κατὰ τὸν ἐπιστήμονα τῆς Ἱερωσύνης, τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἱερέως ἀντιμετροῦνται πρὸς τὸ ὕψος τῆς Ἱερωσύνης. «Οὐκ ἐστὶν δυνατὸν, λέγει ὁ Ἱερός Πατήρ, τὰ τῶν ἱερέων κρῖπτεσθαι ἐλαττώματα ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ κατὰδηλα γίνεταί, οὐ γὰρ τῷ τοῦ γεγονότος μεγέθει, ἀλλὰ τῇ τοῦ διαμαρτάνοντος ἀξίᾳ τὴν ἁμαρτίαν μετροῦσιν ἅπαντες. Καὶ οὐχὶ ὡς σάρκα περικειμένῳ, οὐδὲ ἀνθρωπείαν λαχόντι φύσιν, ἀλλ' ὡς ἀγγέλω καὶ τῆς λοιπῆς ἀσθενείας ἀπὴλλαγμένῳ, δικάζειν ἅπαντες θέλουσι τῷ ἱερεῖ».

Ὅσα ἀνωτέρω ἐσημειώθησαν, παρουσιάζουν τὰ ἀσθενῆ σημεῖα τοῦ Ἱερατικοῦ χαρακτῆρος.

Τὰ σημεῖα ταῦτα, ἐπισταμένως ὀρώμενα, ἐμφανίζον πτυχὰς τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου, τὰς ὁποίας ἰδιαζόντως ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν.

Ἐκφράζοντες πάντα τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα ἐν ἀδελφικῷ πνεύματι, πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ταῦτα ἐκδηλοῦν ψυχικὰ ἡμῶν ἀπληγήματα, τὰ ὁποῖα κρούουν πρωτίστως τὰς ἀκοὰς τῆς καρδίας τοῦ γράφοντος, ταπεινοῦ λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν τώρα τὸ εἰρήκοον οὖς τῶν ἀδελφῶν μας, συλλάβῃ ἔστω καὶ ἀσθενῶς, τοὺς ζῶηρονς ἤχους τῶν ψυχικῶν μας ἀνησυχῶν, τοῦτο θὰ τὸ θεωρήσωμεν εὐτυχῆ ἀδελφικὴν ἐκδήλωσιν.

Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΔΕΛΕΓΚΑΣ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ,

Πρὶν σοῦ γράψω γιὰ τὰ βαθύτερα ἠθικὰ προσόντα τοῦ ἱερέως, αὐτὴν τῇ στιγμῇ θυμήθηκα πὼς πρέπει, ὄχι μόνον ὁ Δεσπότης, μὰ καὶ ὁ Ἱερεὺς νὰ ἔχη καὶ ἐξωτερικὴ μαρτυρία. Ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη μαρτυρία εἶναι ἡ καλὴ φήμη, ποὺ ἔχει ἐκεῖ στὴ γειτονιά, στὴν Κοινωνία, στὴν περιφέρεια, ὁ ὑποψήφιος καὶ σὰν ἄνθρωπος. Ὅσῳ κι' ἂν θελήσῃ νὰ ὑποκριθῇ, σὰν παιδί, σὰν ἔφηβος, σὰν ἄνδρας, ζῆ καὶ κινεῖται σὲ κύκλο ἀνθρώπων, ποὺ ἔχουν μάτια καὶ βλέπουν, αὐτὰ καὶ ἀκοῦνε καὶ μυαλό γιὰ νὰ κρίνουν. Χωρὶς ἐπίσημα χαρτιά ἡ Κοινωνία βαθμολογεῖ, ἡ συνείδησίς της δικάζει, τὸ χέρι δείχνει, τὸ στόμα της μιλάει. Κρατεῖ τὸ δικό της ἀρχεῖον ἡ Κοινωνία. Καὶ ὅσῳ ἂν βρισκεται σὲ κάπως κατώτερη ἠθικὴ στάθμη, ἐν τούτοις τὸ βάθος τῆς καρδιάς της μένει, κατὰ μυστηριώδη τρόπο, ἀδιάφθορο, ξάστερο, καὶ δὲν πέφτει ἔξω. Συλλαμβάνει μὲ τὸν καθρέφτη της τὴν ψυχικὴ μορφή τοῦ ἄλλου. Ὅταν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν τονίξῃ τὸ «Δεῖ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν», ἀσφαλῶς τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ κλεισθῇ μόνον γιὰ τὸν Ἐπίσκοπον, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν κάθε Κληρικό, ἀνώτερον ἢ κατώτερον, ἐπομένως καὶ τὸν ἱερέα. Ἐλαττώματα κοινωνικῆς φύσεως, ποὺ τὰ ἐφωτογράφησε τὸ δημόσιο φωτοληπτικὸ μηχανήμα, δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀφήνουν στίγματα στόνομα τοῦ μέλλοντος ἱερέως. Καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ γίνονται πιὸ μεγάλα, πιὸ μελανὰ, πιὸ ἀποκρουστικά, ὅταν τυλιχθοῦν μὲ τὸ ράσο. Τότε ξεπετιῶνται ὅλοι οἱ συναμαρτωλοὶ του καὶ γεμίζουν τοὺς δρόμους, τίς πλατεῖες, τὰ καφενεῖα μὲ τῶν μαύρων κοράκιων τοὺς τρομακτικοὺς κρωγμοὺς: «Βρὲ, τὰ μάθατε; Ἐγίνε καὶ ὁ Α παπᾶς. Μὰ ἐμεῖς μαζὶ τὰ κουτσοπίναμε, μαζὶ χαρτοπαίξαμε, μαζὶ περάσαμε τὴ ζουὺλα μας» καὶ ἄλλα πολλὰ, ποὺ εἶναι ντροπὴ καὶ νὰ τὰ σημειώσῃ κανεὶς, γιὰτί, εἶπαμε ὁ κάθε συναμαρτωλὸς ἀναφέρεται σὲ βρωμολεπτομέρειες ποὺ τίς ἐξογκώνει ἡ ἀρρωστημένη του φαντασία. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ φίλοι του καὶ γνωστοὶ του, μὲ τοὺς ὀπίλους συνέτρωγε, συνέπινε καὶ συνδιεσκέδαζε, γενικά, θὰ τοὺς κολλήσουν καὶ ἄλλα μὲ ἀνάλογο ἀλατοπίπερο, ποὺ οὔτε θὰ τὰ ἐνεθυμοῦντο κἀν, ἐὰν δὲν ἐμάθαιναν πὼς ὁ φίλος τους πηγαίνει γιὰ παπᾶς. Καὶ τὰ ἀδιάβλητα ἀκόμη τοῦ ὑποψηφίου πάθη, θὰ πάρουν χρωμα ἀμαρτωλὸ τότε, καὶ τὰ παιδικὰ του ἀστεῖα θὰ ἀναφεροῦν σὰν θανάσιμα καὶ καταλογίσιμα ἀμαρτήματα, θὰ γίνουν πατσαβοῦρες στὰ χέρια τους ποὺ θὰ κλείνουν τὴν ἠθικὴ λάσπη γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ὑποψηφίου ἱερέως, ποὺ δὲν ἐπρόσεξε σὰν ἄνθρωπος, σὰν λαϊκὸς τὴν ἀνατροφή του, τὴ διαγωγή του στὴν Κοινωνία. Πολλοὶ μάλιστα

ἀπὸ τοὺς φίλους του μετροῦν τις ἡμέρες καὶ τις ὥρες, ὑπολογίζοντας τὸν χρόνον ποῦ θὰ γεννηθῇ καὶ τὸ παιδί τῆς παπαδιάς...

Ἐρωτῶ ἐσένα, ἀδελφέ. Πῶς μπορεῖ νὰ σταθῇ ὁ ἱερεὺς στὸ χωριό του, πῶς θὰ ἐμπνεύσῃ τὸ σεβασμὸ καὶ θὰ ἐπιβληθῇ; Πῶς θὰ γίνῃ ὁδηγὸς τῶν τυφλῶν, φῶς τῶν σκοτισμένων, ἰατρὸς τῶν ἀρρώστων του, ὅταν ὅλοι οἱ ὑπαγόμενοι κάτω ἀπὸ τὸ πετραχῆλι τῆς ἰδικῆς του πνευματικῆς δικαιοδοσίας καὶ πατρότητος κρατοῦν γραζοντενεκέδες καὶ κροτοῦν εἰς βάρος του τὰ τόσα χυδαῖα καὶ ἀπαράδεκτα γιὰ τὴν ἀπλῆ χριστιανικὴ συνείδησι; Ἐνας δημόσιος λειτουργὸς πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ξετίσιμος, νὰ μὴ κοκκινίξῃ στὶς δίκαιες ἢ ἀδικες μομφές. Ὑπάρχουν εὐαίσθητες ψυχές ποῦ δὲν ἀντέχουν στὶς διαβολές καὶ τὶς συκοφαντίες. Ὅταν ὁ ἱερεὺς σύρῃ ἐπάνω του τὰ κοινωνικὰ σκουπίρα, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκυλίετο ὡς λαϊκός, τότε πῶς θ' ἀνθέξῃ; Ἡ πρέπει νὰ πετάξῃ τὸ ράσο, ἢ πρέπει νὰ εἰπῇ κι' αὐτός, με τὴ σειρά του, τὸ περιλάλητο ἐκεῖνο τῆς ἀδιόρθωτης παραστρατημένης γυναικός, ποῦ ἐνῶ τὴν ἔφτυναν στὸ δρόμον, ἔλεγε: «Βρέχει;». Ὁ Θεὸς, ἔγραψα καὶ ἄλλοτε «στὰ Ὅπλα τῆς Ἐκκλησίας» συγχωρεῖ τὸν μετανοοῦντα ἁμαρτωλόν, ἢ Κοινωνία ἔμωσ, π ο τ έ. Δὲν θὰ σοῦ εἶναι εὐκόλον νὰ μὴ λογαριάξῃς τὴν κοινὴ γνώμη. Αὐτὸ δὲν ἀποκλείεται νὰ συμβαίῃ σὲ κάθε ἄλλον, ὅχι ἔμωσ στὸν ἱερέα. Γιατὶ ὁ ἱερεὺς ἔρχεται σὰν ὄργανο ἠθικοῦ καθαρμοῦ στὴν Ἐνορία του, τὴν ὁποῖαν ἐκλήθη νὰ ποιμάνῃ, νὰ διδάξῃ, νὰ ἀγιάσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν προσωπικῶν του τίτλων. Καὶ προσωπικοὶ τίτλοι, ἀδελφέ, εἶναι, τὸ ἀδιάβλητον, ἡ ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀκεραιότης στὸ λαό. Ὁ μπεκρῆς, ὁ χαρτοπαίχτης, ὁ γυναικᾶς, ὁ κλέφτης, ὁ βλάσφημος τῶν θείων, ὁ πελάτης τῶν Δικαστηρίων, ὁ... ὁ... ὁ, δὲν κάνει γιὰ ἱερεὺς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς φήμης, γιὰτὶ φέρεῖ τὴ σφραγίδα καὶ τοῦ κοινωνικοῦ αἵσχους. Καὶ τὸ νοστιμώτατον ἀκόμη φαγητὸ δὲν γίνεταί δεκτὸ ἀπὸ τὸν πεινασμένο, ὅταν προσφερθῇ σὲ μαγαρισμένο πιάτον. Πήγαινε τώρα ἐσὺ νὰ πείσης τὸν ἄλλον πῶς τὸ καθαρόπλυνες καὶ τὸ βούτηξες καὶ στὸν ἁγιασμό!... Τί λές, λοιπόν, ἐπάνω σ' αὐτά; Ἐχω δίκαιον; Στὸ ἄλλο φύλλον θὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτησιν.

Με ἀγάπη Χριστοῦ.

X.

«Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον (καὶ πάντα κληρικόν) ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροιον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ...» (Τίτ. α', 7).

«Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς...» (Α' Τιμ. γ', 8).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

(‘Από τὸ σημερινὸ φύλλο τοῦ «Ἐφημερίου» θ’ ἀρχίσωμε τὴν μετάφραση ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὸ ἔργο «Λειμών» τοῦ Ἰωάννη Μόσχου, ποὺ εἶναι γνωστὸς στὴν Ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοση καὶ βιβλιογραφία καὶ μὲ τὸ ἀσκητικὸ παρεπώνυμο «Εὐκρατᾶς», γιὰ τὴ μεγάλη του ἐγκράτεια.

Ὁ Ἰωάννης Μόσχος ἦτανε μοναχός, καὶ ἐγεννήθηκε στὴ Συρία κατὰ τὸ ἔτος 545 μ. Χ. Ἐμόνασε δὲ ἀρχικὰ μὲν στὴ Συρία κατόπιν δὲ στὴ Παλαιστίνη, καὶ ἀπέθανε στὴ Ρώμη κατὰ τὸ 620.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν Περσικὴ εἰσβολὴ στὴν Παλαιστίνη ὁ Μόσχος κατέφυγε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅταν ἐπατριάρχευεν ἐκεῖ ὁ πολύφημος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμονας (610—619), μὲ τὸν ὁποῖον καὶ συνδέθηκε μὲ φιλία καὶ κατόπιν τὸν ἐβιογράφησεν.

Τὸ ἔργο του «Λειμών» θεωρεῖται σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καὶ ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα τῆς Χριστιανικῆς μας φιλολογίας. Περιέχει δὲ βιογραφίες ἁγίων μοναστῶν καὶ πολύτιμες πληροφορίες γιὰ τὴν τότε μοναχικὴ ζωὴ, ποὺ εἶναι γραμμένες μὲ ἐντελῶς ἀνεπιτήδευτην ἀπλότητα. Καὶ στὸν ἀναγνώστη κάνουν βαθύτατην ἐντύπωση, ὄχι τόσο ἢ λαμπρότητα τοῦ λεκτικοῦ τους, οἱ ὑψηλές τους ἐννοίες καὶ ἡ δαφίλεια τῶν εἰκόνων τους, ἀλλὰ ἡ θερμοτάτη πίστη, ποὺ τὶς διαπνέει καὶ ἡ ἀφέλεια τῆς διήγησής, μὲ τὶς ὁποῖες οἰκοδομεῖ στὸ Χριστό.

Γι’ αὐτὸ καὶ ἔγινε ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ πολυδιαβασμένα βιβλία, τόσο στὴν Ἀνατολὴ ὅσο καὶ στὴ Δύση, ὅπου ἐνωρὶς εἶχε μεταφρασθῆ στὴ Λατινικὴ.

Τὸ Ἑλληνικὸ κείμενο, ὄχι συμπληρωμένο ὁλόκληρο, πρωτοεξεδόθηκε κατὰ τὸ ἔτος 1624, στὴ γνωστὴ συλλογὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βιβλιοθήκη τῶν Ἀρχαίων Πατέρων».

Και τελικά συμπεριελήφθηκε στην Ἑλληνικὴ Πατρολογία τοῦ Migne στὴν πλήρη του μορφή και μαζί με τὸ Λατινικὸ κείμενο).
Θ. Κ. Σ.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΜΕ ΤΗ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Ὡς ἓνα μίλι μακρὰ ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ βρίσκειται ἡ Λαύρα ποῦ λέγεται τοῦ Ἀββᾶ ἀγίου Γερασίου. Ὄταν κάποτε ἐπέρασα ἀπὸ τὴν Λαύραν αὐτὴν, οἱ Πατέρες ποῦ ἐφησυχάζουσε ἐκεῖ, μοῦ διηγήθηκαν γιὰ τὸν ἅγιόν αὐτόν, πὼς ὅταν κάποτες ἐπεριδιάβαζε στὴν ὄχθη τοῦ ἁγιασμένου Ἰορδάνη, συναπαντήθηκε μ' ἓνα λεοντάρι, ποῦ ἐπονοῦσε τὸ πόδι του κ' ἔβγαζε φοβεροὺς βρυχηθμούς. Κι' ἀφορμὴ ἦτανε κάποιον σουβλερὸ καλάμι, ποῦ τοῦ εἶχε σφηνωθῆ και τοῦ τὸ εἶχε κάμει πληγὴ ποῦ ἐκακοφόρμιζε· και γι' αὐτὸ ἦτανε τὸ ποδᾶρι του πρισμένο κι' ἐπονοῦσε πάρα πολὺ.

Μόλις λοιπὸν ὁ γέροντας ἀντικρύσθηκε με τὸ λεοντάρι, τὸν ἐπλησίασε αὐτὸ και τοῦδειχνε τὸ πληγιασμένο πόδι του, ἀπὸ τὸ καλάμι ποῦ τοῦ εἶχε σφηνωθῆ· κι' ἔμοιαζε σὰν νᾶκλαιγε και σὰν νὰ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸ γιατρέψῃ.

Κι' ὅταν τὸ εἶδε ὁ γέροντας πὼς βρισκόνταν σὲ τέτοια ἀνάγκη, ἐστρώθηκε κατὰ γῆς, και πιάνοντας τὸ πόδι του, τοῦ τῶσχισε κι' ἔβγαλε τὸ καλάμι μαζί με πολλὰ αἱματέρια· κι' ἀφοῦ ἐκαθάρισε τὴν πληγὴ καλά γύρω τριγύρω και τοῦδесе τὸ πόδι του μ' ἓνα πανί, τάφηκεν ὕστερα νὰ φύγῃ.

Τὸ λεοντάρι ἔμωε, σὰν ἐγιατρεύθηκε, δὲν ἐπαράτησε πλέον τὸν γέροντα· και σὰν νᾶτανε πραγματικὸς ὑποταχτικὸς του, τὸν ἀκολουθοῦσε παντοῦ, ὥστε ὁ γέροντας νὰ θαυμάζῃ γι' αὐτὴν τὴν τόσο μεγάλην εὐγνωμοσύνη τοῦ θηρίου. Τὸ συντηροῦσε λοιπὸν ἀπὸ τότε και τοῦδινε νὰ τρώῃ ψωμί και βρεγμένα ὄσπρια.

Εἶχε δὲ ἡ Λαύρα και ἓνα γαῖδουράκι γιὰ τὶς χρεῖες τῶν γερόντων· γιὰτὶ πίνουν νερὸ ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰορδάνη,

κι' αὐτὸς ὁ ποταμὸς βρίσκεται ὡς ἓνα μίλι μακριά· συνήθιζαν λοιπὸν οἱ Πατέρες νὰ ἐμπιστεύωνται τὸ γαϊδούρι στὸ λεοντάρι, γιὰ νὰ τὸ βοσκίζη στὶς ὄχθες τοῦ ἁγίου Ἰορδάνη.

Κάποια λοιπὸν ἡμέρα πού τὸ λεοντάρι τὸ ἐβοσκοῦσε, τὸ γαϊδοῦρι ἐξεμάκρυνε ἀπὸ κοντὰ του σὲ ἀρκετὰ μεγάλη ἀπόστασι. Καὶ νά! Κάποιοι καμηλιέρηδες πού ἐγύριζαν ἀπὸ τὴν Ἀραβία καὶ πού τὸ βρήκανε, τὸ πήρανε μαζί τους κι' ἔφυγαν γιὰ τὶς πατρίδες τους.

Τὸ λεοντάρι λοιπὸν σὰν ἔχασε τὸ γαϊδούρι, γύρισε πίσω στὴ Λαύρα πρὸς τὸν Ἀββᾶ Γεράσιμο κατσουφιασμένο καὶ καταλυπημένο. Ἐνόμιζε λοιπὸν ὁ Ἀββᾶς, πὼς τὸ λεοντάρι τῷφαγε τὸ γαϊδούρι καὶ τοῦ λείει.

— Ποῦ εἶναι τὸ γαϊδούρι;

Αὐτὸ δέ, σὰν νᾶτανε ἄνθρωπος, ἐστεκότανε σωπαίνοντας καὶ σκύβοντας κατάχαμα· τοῦ ξαναλέει λοιπὸν ὁ γέροντας.

— Τῷφαγες; ἄς εἶναι εὐλογημένος ὁ Κύριος. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὅμως, ὅ,τι ἔκανε τὸ γαϊδούρι θὰ τὸ κἀνης πλέον ἐσύ.

Καὶ ἀπὸ τότε τὸ λεοντάρι, σύμφωνα μὲ τὴν προσταγὴ τοῦ γέροντα, ἐφορτωνότανε τὸ σαμάρι, μὲ τέσσερα σταμνιά ἐπάνω, καὶ κουβαλοῦσε νερό.

Κάποιο καιρὸ λοιπὸν, ἓνας στρατιώτης ἐπῆγε στὸ γέροντα γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴν εὐχὴ του, καὶ εἶδε τὸ λεοντάρι πού ἦτανε φορτωμένο μὲ τὸ νερό. Καὶ ὅταν ἔμαθε τὴν αἰτία τὸ λυπήθηκε· καὶ βγάζοντας ἀπὸ τὴν σακκούλα του τρία χρυσᾶ νομίσματα τᾶδωσε στοὺς γέροντες ν' ἀγοράσουν ἄλλο γαϊδούρι γιὰ τὴ λάτρα τοῦ νεροῦ, καὶ ν' ἀπαλλάξουν ἔτσι τὸ λεοντάρι ἀπ' τὴν ἀγγαρεῖαν αὐτὴν.

Ἦστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀπὸ τότε πού εἶχε ἐλευθερωθῆ τὸ λεοντάρι, ὁ καμηλιέρης ποῦχε πάρει τὸ γαϊδούρι, ἐξαναγύρισε γιὰ νὰ πουλήσῃ σιτάρι στὴν ἁγία Πόλι, ἔχοντας κι' αὐτὸ μαζί του. Κι' ὅταν ἐδιάβηκε

τὸν ἅγιον Ἰορδάνην, συναπαντήθηκε συμπτωματικὰ μὲ τὸ λιοντάρι· κι' εὐθὺς ὡς τὸ εἶδε, παράτησε ἀπὸ τὸ φόβου του τὶς καμῆλες του καὶ τῶβαλε στὰ πόδια.

Τὸ λιοντάρι λοιπὸν ποὺ ἐγνώρισε τὸ γαϊδούρι, ἔτρεξε κοντά του καὶ δαγκώνοντας τὸ καπίστρι του μὲ τὸ στόμα του, ὅπως ἦτανε συνηθισμένο, τῶσερνε πρὸς τὸ γέροντα. Καὶ μαζί μ' αὐτὸ κι' ἄλλες τρεῖς καμῆλες· καὶ ἦτανε χαρούμενο καὶ ἔβγαζε φωνές ἐπειδὴ βρῆκε τὸ γαϊδούρι ποὺ εἶχε χάσει, καὶ ποὺ εἶχε γίνει ἀφορμὴ στὸ γέροντα νὰ πῆ πὼς τῶχε φάει.

Ὁ γέροντας, σὰν τὸ εἶδε τὸ γαϊδούρι, αἰσθάνθηκε πὼς εἶχε συκοφαντήσῃ τὸ λιοντάρι, καὶ ἀπὸ ἐκείνη τῇ στιγμῇ τοῦδωσε τ' ὄνομα Ἰορδάνης. Κ' ἔμεινεν ἀπὸ τότε πέντε χρόνια στὴ Λαύρα μαζί μὲ τὸν γέροντα, καὶ ποτέ του δὲν ἐχωρίσθηκεν ἀπ' αὐτόν.

Ὅταν δὲ ὁ Ἀββᾶς Γεράσιμος μᾶς ἀφῆκε χρόνους καὶ τὸν ἔθαψαν οἱ Πατέρες ἔτυχε, κατὰ θεία οἰκονόμηση, νὰ μὴ βρῖσκεται τὸ λιοντάρι στὴ Λαύρα. Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐξαναγύρισε σ' αὐτὴ κ' ἐζητοῦσε τὸ γέροντα. Ὁ δὲ ὑποτακτικὸς τοῦ γέροντα καὶ ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος, σὰν εἶδανε, τοῦ εἶπανε. .

— Ὁ γέροντας μᾶς ἀφῆκεν ὀρφανούς καὶ τὸν ἐκάλεσε κοντά του ὁ Κύριος, ἔτσι ἦτανε τὸ ἅγιον θέλημα του· ἔλα ὅμως νὰ φᾶς.

Τὸ δὲ λιοντάρι δὲν ἤθελε νὰ φάῃ, ἀλλὰ διαρκῶς ἐστριφογύριζε παντοῦ τὰ μάτια του, μήπως ἰδῆ τὸν γέροντά του, κι' ἔβγαζε μεγάλα βρουχητὰ μὴ ὑποφέροντας τὴ στέρησίν του.

Ὁ δὲ Ἀββᾶς Σαββάτιος καὶ οἱ ἄλλοι Πατέρες, βλέποντάς το, ἐχάιδευαν τὰ νῶτα του καὶ τοῦλεγαν· Ὁ Γέροντάς μας ἐταξίδεψε πρὸς τὸν Κύριον κι' ἀφῆκεν ἐμᾶς ἐδῶ· καὶ λέγοντάς του αὐτὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ τὸ συνεφέρουν, οὔτε καὶ νὰ τὸ κάνουν νὰ σταματήσῃ τὰ μουγκρητὰ του καὶ τὰ βρουχητὰ του.

Ἀλλὰ ὅσο ἐνόμιζαν, πὼς μὲ τὰ λόγια θὰ μποροῦσαν

νά τόν καταπραΰνουν και νά τόν κάμουν ν' ἀλλάξη γνώμη, τόσο και περισσότερον ἐξακολουθοῦσε αὐτό νά ὠρύεται και τόσο τὰ βογγητά πού ἔβγαζε ἦτανε δυνατώτερα· και ἐπλήθαιναν τὰ κλάμματά του φανερώνοντας ἔτσι, μέ τις φωνές και μέ τήν ὄψη και μέ τὰ μάτια του, τή λύπη πού τὸ εἶχε κυριέψει, μη βλέποντας τὸ Γέροντα.

Τότε ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος τοῦ εἶπε.

— Ἀφοῦ δὲν μᾶς πιστεύεις, ἔλα μαζί μου και θὰ σοῦ δείξω πού βρίσκεται ὁ Γέροντάς μας.

Τὸ ἐπῆρε τὸ λοιπὸν και τὸ ἐπῆγε στὸ μέρος πού τὸν εἶχαν θάψει. Εἶχανε ξεμακρύνει λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μισὸ μίλι και τότε ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος, σταματώντας ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Ἀββᾶ Γερασίμου λέει στὸ λιοντάρι.

— Νά! ἐδῶ εἶναι ὁ γέροντάς μας, κι' ἐκλινε εὐθὺς τὰ γόνατά του. Κι' ὅταν τὸν εἶδε τὸ λιοντάρι πὼς ἔκανε μετάνοια, κτυπῶντας δυνατὰ τὸ κεφάλι του ἐπάνω στὴ γῆ και βογγῶντας, ἐξεψύχησεν ἀμέσως ἐπάνω στὸν τάφο τοῦ Γέροντα...

Ἐγίνηκε δὲ αὐτό, ὄχι γιατί τάχα εἶχε λογικὴ ψυχὴ τὸ λιοντάρι, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς θέλει νὰ δοξάζῃ αὐτοὺς πού τὸν δόξασαν· ὄχι μονάχα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τους, ἀλλὰ και ὕστερα ἀπὸ τὴ θανά τους· και μαζί μ' αὐτό νὰ φανερώσῃ ποιὰν ὑποταγὴ εἶχαν τὰ θηρία στὸν Ἀδάμ, προτοῦ νὰ παρακούσῃ τὴν ἐντολή του, και προτοῦ νὰ ξεπέσῃ ἀπὸ τὴν τρυφὴ τοῦ Παραδείσου.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

«Καὶ συμβοσκηθήσεται λόκος μετ' ἀρνός, και πάρδαλις συναπαύσεται ἐρίφῳ, και μοσχάριον και ταῦρος και λέων ἅμα βοσκηθήσονται και παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. Καὶ βοὺς και ἄρκτος ἅμα βοσκηθήσονται... και λέων και βοὺς ἅμα φάγονται ἄχρσα. Καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων και ἐπὶ κώτην ἐγκρότων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ...». (Ἦσ. ια' 6-8).

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

*«Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι ἐν ἀναπαύσει ἔσται»
(Παροιμ.)*

Τὴν 22αν τοῦ παρελθόντος Μαΐου, ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως, ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ ὑπερογδοηκοντούτης Γέρον Χαρίτων Μαυρομάτης, Μοναχὸς ἐκ Λευκωσίας τῆς Κύπρου, ἀδελφὸς τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς τῆς «Ζωοδόχου Πηγῆς» Λογγοβάρδας.

Παῖς ἔτι ὢν ἀνεχώρησε ἐκ τῆς πατρίδος καὶ μετέβη εἰς Αἴγυπτον ἔνθα παρέμεινεν ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὰς πόλεις Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἐξέμαθε τὴν Αἰγυπτιακὴν καὶ Ἀραβικὴν διάλεκτον καὶ κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἐκ τῆς πατρίδος του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας. Παραμείνας ὀλίγα ἔτη, ἀπεφάσισε νὰ ἀφίση τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ νὰ ἀποσυρθῆ εἰς Μονὴν, νὰ γίνῃ Μοναχός. Λαβὼν πληροφορίαν παρὰ τινος Παρίου Χαραλάμπους Ἀρχῆ, διαμένοντος ἐν Ἀθήναις, περὶ τῆς Μονῆς ἡμῶν, ἔσπευσε ὡς ἔλαφος διψῶσα εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν τότε Ἡγούμενον Ἱερόθεον Βοσυσιώτην καὶ προσδεχθεὶς παρ' αὐτοῦ, ἐγένετο μέλος τῆς ἀδελφότητος. Μετὰ τριετῆ δοκιμασίαν, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν Ἀγ. Πατέρων περὶ Μοναχικῆς Πολιτείας, ἐκάρη Μοναχὸς καὶ παρέμεινεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 40 ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐβίωσεν ὡς ἀληθῆς Μοναχός, διότι πολλοὶ λέγονται Μοναχοὶ λόγῳ μόνον καὶ οὐχὶ ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Πολλοὶ ὡσαύτως λέγουσι Μοναχοὺς ἐκείνους, οἵτινες φοροῦν μελανὰ ἐνδύματα καὶ ἔχουσι μακρὰ μαλλιά καὶ γένεια. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀληθεῖς Μοναχοί, εἶναι μόνον ἐξωτερικῶς Μοναχοί.

Ὁ Μ. Βασίλειος ἰδὼν ποτὲ τινα Συγκλητικὸν γενόμενον Μοναχὸν μὲ μοναχικὰ ἐνδύματα τῷ εἶπεν: «Τὸν ἔξω ἄνθρωπον ἐποίησας Μοναχὸν οὐχὶ καὶ τὸν ἔσω». Ἐπειδὴ ὁ Συγκλητικὸς, ὡς φαίνεται, συνηθισμένος εἰς τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν καλοπάθειαν τοῦ σώματος, ἠμέλησε τὴν ἀσκήσιν, τὴν κακοπάθειαν, τὰς νηστείας, ἀγρυπνίας, προσευχὰς καὶ ἰδὼν μετὰ καιρὸν τοῦτον ὁ Μ. Βασίλειος εἶπεν αὐτῷ: «καὶ τὸν Συγκλητικὸν ἀπάλεσας καὶ τὸν Μοναχὸν δὲν κατώρθωσας». Λέγει δὲ ὁ Ἀγ. Ἐφραίμ: «Μοναχὸν, οὐχὶ ἡ κουρὰ καὶ ἡ περιβολὴ συνίστησι, ἀλλὰ ὁ οὐράνιος πόνθος καὶ ἡ ἔνθεος πολιτεία, ἐν τούτοις γὰρ ὁ βίος ἄριστος φαίνεται». Μοναχὸς ἀληθῆς ἐστὶ ὁ μόνος μόνῳ Θεῷ ζῶν. Κατὰ δὲ τὸν Ὅσιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος: «Μοναχὸς ἀληθῆς ἐστὶ, βία φύσεως διηνεκῆς, ἡγνισμένον σῶμα, κεκαθαμένον στόμα, πεφωτισμένους νοῦς». Κατὰ δὲ τὸν Θεοφόρον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν: «Μοναχὸς ἀληθῆς ἐστὶ ὁ τῶν ὕλικῶν πραγμάτων τὸν νοῦν ἀποχωρίσας καὶ

δι' ἐγκρατείας, ἀγάπης, προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας, προσκαρτερῶν τῷ Θεῷ».

Τοιοῦτος Μοναχὸς ἀληθῆς ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Γέρων Χαρίτων, εἰς τὰς πονηρὰς ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ὑπερεπλεόνασε καὶ ὑπερεπερίσευσεν ἡ ἀμαρτία καὶ «πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν» κατὰ τὸν Προφητάνακτα καὶ καθὼς εἶπεν ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος: «πολλοὶ εἰσιν οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί». Ὁ Μοναχὸς Γέρων Χαρίτων ἐφάνη εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην γενεάν, χάριτι Θεοῦ, ἐκλεκτὸς καὶ ὅσον ἠδυνήθη τέλειος Μοναχός.

Ἦτο ἀγράμματος, ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν Μονήν. Μετὰ δυσκολίας ἐσυλλάβη. Ἡμέραν τινα ἦλθεν εἰς τὸ κελλίον μου καὶ ἀφοῦ ἐξωμολογήθη, μοι εἶπεν: Ποῦ μοῦ ἀρέσουν οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ, ἔχω μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθω καὶ ἐγὼ νὰ διαβάζω τὸ ψαλτήριον, πῶς θὰ δυνθῶ; Τῷ εἶπον: Εἶναι πολὺ δύσκολον διότι δὲν γνωρίζεις γράμματα. Ἐγὼ μοι λέγει ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὸ ψαλτήριον καὶ πιστεῦω, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μὲ φωτίσῃ νὰ τὸ μάθω.

Ἀφοῦ εἶδον τὴν ἐπιμονὴν του τῷ εἶπον: Νὰ ἀρχίσῃς νὰ μελετᾷς ἀπὸ ἓνα κάθισμα τὴν ἑβδομάδα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς διάστημα 5—6 μηνῶν θὰ μάθῃς ὅλα τὰ καθίσματα. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸν βλέπω εἰς τὸ ἀναλογεῖον καὶ ἔλαβε τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἀναγνώσῃ. Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησα νὰ τὸν ἀποτρέψω, νομίζων ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο οὔτε ἓνα ψαλμὸν νὰ ἀναγνώσῃ. Ἀλλ' ὅτε ἤρχισεν ἀνεγίγνωσκε μὲ τόσῃν εὐχέρειαν ἀπταιστως, ὡς νὰ ἦτο Θεολόγος. Τὴν ἐπομένῃν ἀνέγνωσεν ἕτερον κάθισμα καὶ μετὰ 10 ἡμέρας ἔμαθεν ὀλόκληρον τὸ ψαλτήριον.

Ἀπορῶν πῶς τόσον γρήγορα ἔμαθε νὰ ἀναγιγνώσκῃ, «πῶς οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς», τὸν ἠρώτησα ἰδιαιτέρως νὰ μοι εἴπῃ τὴν αἰτίαν. Τοῦτος δὲ μοι εἶπεν. «Μετὰ τὸ ἀπόδειπνον παίρνω τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας μου καὶ κάμνω προσευχὴν εἰς τὸν Κύριον καὶ τὸν παρακαλῶ μὲ πίστιν θερμὴν, ὅπως ἐφώτισε τοὺς τυφλοὺς καὶ ἔβλεπον, τοὺς κωφοὺς καὶ ἤκουον, τοὺς παραλύτους καὶ περιεπάτου, τοὺς ἀγραμμάτους ψαράδες μαθητὰς του καὶ ἔμαθον γράμματα καὶ ἤκουον καὶ ὠμίλου ξένας γλώσσας, νὰ φωτίσῃ καὶ ἐμὲ τὸν ἀγράμματον νὰ μάθω νὰ ἀναγιγνώσκω εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸ ψαλτήριον μετὰ τὴν προσευχὴν ἀρχίζω. Μὲ προθυμίαν πολλὴν καὶ προσοχὴν καὶ διαβάζω ἓνα κάθισμα τρεῖς φοράς. Τὴν πρώτην φοράν διαβάζω μὲ δυσκολίαν, τὴν δευτέραν φοράν μὲ ὀλιγώτερον δυσκολίαν, τὴν δὲ τρίτην φοράν μὲ εὐκολίαν. Τόσῃν δὲ εὐχαρίστησιν λαμβάνω ὅταν μαθάνω νὰ ἀναγιγνώσκω μὲ εὐκολίαν, ὡσὰν νὰ εὐρίσκω θησαυροὺς πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ τόσῃν γλυκύτητα, περισσοτέραν ἀπὸ τὴν ὅσῃν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὅταν τρώγῃ ἓνα καλὸ καὶ νόστιμο φαγητὸ ἢ ἓνα γλύκισμα. Καὶ αὐτὸ

πού σοῦ λέγω, Πνευματικέ μου, τὸ εὐρίσκω γραμμένο σέ ἕνα ψαλμὸ πού λέγει: ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγια σου, ὡς εὐρίσκων σκύλα πολλά». Τὰ σκύλα πολλά, ἐγὼ ἂν καὶ εἶμαι ἀγράμματος τὸ ἐξηγῶ ὅτι θὰ πῆ θησαυροὺς πολλοὺς ἢ χρήματα πολλά, λίρες πολλές. Καὶ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον ψαλμὸν λέγει «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου», «ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον καὶ γλυκυτέρα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον» (ψαλμ. 118).

Ἄφοῦ ἐξέμαθε καλῶς τὸ ψαλτήριον ὁ Γέρον Χαρίτων, ἤρχισεν ἀποστήθισιν τῶν ψαλμῶν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπεστήθισε τοὺς περισσοτέρους ψαλμούς, τὰς δὲ Ὠρας Α', Γ', Στ' καὶ Θ', Τυπικά, Προσιμιακόν, Πολυελέους, Παρακλητικὸν Κανόνα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀπεστήθισε καὶ τὰ ἀνεγίνωσκε χωρὶς βιβλίον.

Κατόπιν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἀποστήθισιν κατανυκτικῶν τροπαίων καὶ Καθισμάτων τῆς Παρακλητικῆς καὶ Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. Ἐξαιρέτως τῷ ἤρσαν τὰ κατανυκτικὰ Καθίσματα ὡς τὰ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ», «Ἀναλόγησαι ψυχὴ πῶς παραστῶμεν τῷ Κριτῇ...», «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός...», «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί;», «Ἡ πόρνη ἐν κλαυμῷ ἀνεβόα οἰκτιρμῶν...».

Ὅταν τὰ ἔμαθε, τὰ ἔψαλλε μὲ πολλὴν κατάνυξιν, εὐλάβειαν, συναίσθησιν καὶ πολλὴν πνευματικὴν ἀγαλλίασιν, τὰ ἔψαλλε δὲ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ λεπτὴν φωνὴν του, ἥτις ἔφθανε εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δις διαπασῶν κλίμακος.

Ἔμαθε καὶ ἐργόχειρον καὶ ἔπλεκε μικρὰ καλαθάκια ἀπὸ βοῦρλα, τὰ ὁποῖα ἐδῶ εἰς τὴν Πάρον τὰ λέγουν τυροβόλια, ἐπειδὴ βάζουν ἐντὸς τοὺς νωπούς τυροὺς καὶ μυζήθρας. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα εἰργάζετο εἰς τὸ κελλίον του διὰ τὸ ψῦχος, τὸ δὲ καλοκαίριον ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως τὸν Ὀκτώβριον εἰργάζετο ἔξω ἀπὸ τὸ κελλίον του εἰς τὸν διάδρομον.

Μὲ τὰς χεῖρας του εἰργάζετο πλέκων τὰ καλάθια, μὲ τὸ στόμα δέ, τὰ χεῖλη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν καρδίαν ὕμνει, ἠυλόγει καὶ ἐδοξολόγει ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι ἑσπέρας, μιμούμενος τὰς Ἀγγελικὰς χοροστασίας, αἵτινες παριστάμεναι ἐν φόβῳ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοσύνης ὕμνοῦσιν ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον. Ἦρχιζε κατ' ἀρχὰς νὰ λέγῃ τὴν εὐχὴν «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον σου», κατόπιν ἔλεγε τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου, κατόπιν ἔψαλλε τὸν πολυέλεον, ἰδίως τὸ «ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ...» καὶ τό, «πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον, αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ Ἀγγελοὶ αὐτοῦ, αἰνεῖτε Αὐτὸν ἥλιος

και σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα και τὸ φῶς...» Κατό-
πιν τό, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ. Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον
και πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ....»

Ἄφου ἔφαλλε ἀρικετὰ, ἤρχιζε πάλιν τὴν εὐχὴν, ψαλμοὺς οὖς
εἶχεν ἀποσθηθῆσει, προσευχάς, τοὺς χαιρετισμοὺς και πάλιν ψαλ-
μοῦδιαν, τὰ ἀπολυτίκια, τὰ καθίσματα, τὴν παράκλησιν και ἄλλα
ἔσα ἐγνώριζεν ἐκ στήθους και οὕτως ἐποίει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐπληρώ-
θη εἰς τὸν μακάριον τοῦτον γέροντα τὸ ψαλμικόν: «Εὐλογῆσω τὸν
Κύριον ἐν παντὶ καιρῷ διὰ παντός ἡ αἰνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί
μου» (Ψαλμ. 53). Ἐπροτίμησεν ὁ εὐλογημένος ἀντὶ πάσης ἄλλης
ὀμιλίας τῆς μετ' ἀνθρώπων, ἐκ τῆς ὁποίας δυσκόλως νὰ ξεφύγη
τις τὴν κατάκρισιν και καταλαλιάν, τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ὀμιλίαν
και δοξολογίαν.

Ἄπὸ τὸ ἐργόχειρον, τὸ ὁποῖον εἰργάζετο μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν
και προθυμίαν χωρὶς νὰ ἀποσπᾶται ὁ νοῦς του ἀπὸ τὸν Θεόν, ἔσα
χρήματα τοῦ ἔδιδον οἱ ἀνθρωποι οἵτινες ἠγόραζον τὸ ἐργόχειρόν
του, δὲν ἐκράτει οὔτε ὀβολόν, ἀλλ' ἔτρεχε παρ' εὐθύς και τὰ κατέ-
θετε εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον τῆς Μονῆς. Πολλάκις δὲ διὰ νὰ τὸν
δοκιμάσω τῷ ἔλεγον: Γέρον Χαρίτων ἐπειδὴ κοπιᾶς, ἀπὸ τὰ χρή-
ματα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἐκ τοῦ κόπου σου, δίκαιον εἶναι νὰ
πάρης τι ἢ ἔνδυμα ἢ φαγητόν, ἢ φάρμακον.

Ὅχι, ὄχι ἀπαντοῦσε, δὲν θέλω, δὲν εἶναι ἰδικά μου εἶναι τῆς
Μονῆς, ἢ ὁποῖα μοῦ παρέχει πᾶν ὅ,τι χρειάζομαι». Εἰργάζετο δὲ
ὑπερβολικὰ χωρὶς νὰ τὸν βιάζῃ τις, τοῦτο δὲ ἐποίει μὲ χαρὰν και
εὐχαρίστησιν ὅπως ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του τρέφεται οὐ
μόνον αὐτός, ἀλλὰ και οἱ ἀσθενεῖς και γέροντες τῆς Μονῆς¹.

Τὴν αὐτὴν δὲ προθυμίαν εἶχεν ὁ μακάριος και εἰς ὅλας τὰς ὑπη-
ρεσίας τοῦ μαγειρείου, τοῦ ἀρτοποιείου, τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀσθε-
νῶν και ὅπου ἡ Μονὴ τὸν διώριζε. Τὰς δὲ ἑορτὰς και Κυριακάς,
τὸ βιβλίον ἦτο διαρκῶς εἰς τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκεν ὅλην τὴν
ἡμέραν τὸ Εὐαγγέλιον και τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἐξαιρέτως δὲ
ἠὺχαριστεῖτο νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς βίους τῶν Ἁγίων, τοὺς ὁποίους
προσεπάθει ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ μιμηται. Ἄλλὰ και ὅταν ὀλιγό-
στευσε τὸ φῶς του και δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ, τὸ βιβλίον δὲ
ἔλειπε ἀπὸ τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκε δὲ μὲ δυσκολίαν, ἀλλὰ
και μὲ εὐχαρίστησιν διὰ τὰ ὀλίγα ποὺ ἀνεγίνωσκε.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸν μακάριον γέροντα Χαρίτων ἀδήγησε
εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀρετῶν και τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἦτο

1. Τὸν καιρὸν τῆς πείνης, ποὺ ἤρχοντο εἰς τὴν Μονὴν κατὰ ἑκατον-
τάδας πεινῶντες, ὁ μακάριος Χαρίτων ἔτρωγε πολὺ ὀλίγον· ἔπαιρνε τὸν
ἄρτον, τὸν τυρὸν και προσφάγιον εἰς τὸ κελλίον του και ἐπήγαιναν οἱ
πτωχοὶ και τοὺς τὰ προσέφερεν.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ο ΣΟΒΑΡΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΙΑΣ ΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΕΝΟΣ ΙΕΡΑΡΧΟΥ Η ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Μία εύκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθῆ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Κο-
νίτσης κρούει τὸν κώδωνα ἐνὸς σοβαροῦ κινδύνου. Ὑψώνει τὴν
φωνήν του εἰς μίαν βαρεῖαν διαμαρτυρίαν καὶ κάμει θερμότητα
ἀλλὰ καὶ ἐπιτακτικὴ ἐκκλησιὴ πρὸς τοὺς ἀρμοδίους. Καὶ εἶναι
ἡ φωνὴ του ἐπίκλησις του πρὸς ἓνα πανελλήνιο συναγεμῶ. Τί
συμβαίνει λοιπὸν ; Ποῖον τὸ κίνητρον τῆς τόσης παρακτικῆς
ἀναταραχῆς τοῦ ἱεράρχου τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπαρχίας τῆς Ἡ-
πείρου ; Ὁλόκληρος ἡ ἀκριτικὴ περιοχὴ, τὴν ὁποῖαν ποιμαίνει
διατρέχει τὸν κίνδυνον τῆς καταστροφῆς ἀπὸ μίαν μόλυνσιν ποὺ
εἶναι φοβερώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλου εἶδους μόλυνσι. Κινδυνεύει
νὰ μολυνθῆ καὶ νὰ νεκρωθῆ ἀνεπανόρθωτα ἴσως ἡ ψυχὴ μιᾶς
νεολαίας γαλουχημένης μὲ τις ὠραιότερες ἑλληνικὰς παραδόσεις.
Δεκαπέντε χωριὰ τῆς ἀκριτικῆς περιφερείας Δρυϊνουπόλεως
Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης ἔχουν μολυνθῆ ἀπὸ ψυχικὸ μῖασμα

ἢ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις του. Τὸ θεμέλιον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ὅστις
θέλει δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν τῆς ψυχῆς οἶκόν του. Μὲ ὅλας
τὰς ἀρετάς, καθὼς λέγει ὁ Πρωτοκορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων
Πέτρος: «Ἐπιχορηγήσατε ἀγαπητοί μου ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν,
ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,
ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
Ὡσαύτως καὶ ὁ Θεοφόρος Μάξιμος ὁ ὁμολογητῆς λέγει: «Ὁ πι-
στεύων φοβεῖται, ὁ δὲ φοβούμενος ταπεινοῦται, ὁ ταπεινούμενος
πραΐνεται, ὁ δὲ πραῦς τηρεῖ τὰς ἐντολάς, ὁ δὲ τηρῶν τὰς ἐντολάς
καθαίρεται, ὁ δὲ καθαρθεὶς ἐλλάμπεται, ὁ δὲ ἐλλαμπθεὶς ἀξιοῦται
συγκοιτασθῆναι τῷ νυμφίῳ Χριστῷ». Διὰ τῆς πίστεως οἱ Ἅγ.
Πάντες κατώρθωσαν τὰς ἀρετάς. Διὰ τῆς πίστεως ἐτέλεσαν
τὰ ἔνδοξα θαυμάσια καὶ τερατουργήματα. Διὰ τῆς πίστεως ἐδο-
ξάσθησαν, δοξάζονται καὶ θὰ δοξάζωνται αἰωνίως ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ἄρχιμ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΖΕΡΒΑΚΟΣ
Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
«Ζωοδόχου Πηγῆς» Λογγοβάρδας

πού μετέφεραν εἰς αὐτὰ οἱ ἐπαναπατρισθέντες εἰς τὴν γεννέτειρά τους ἀπὸ τῆς χώρας τοῦ παραπετάσματος. Τὰ χωριά τοὺς ἐπρόσμεναν μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ καὶ ἡ στοργὴ ὄλων ἦταν συγκεντρωμένη γιὰ τὰ παιδιὰ τους τὰ ἐκπατρισμένα, πού πολλὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐγνώρισαν κἄν τὴν ἑλληνικὴ τους πατρίδα, τὸ ἡπειρωτικὸ τους χωριό. Θύματα τοῦ ἀγρίου συμμοριτοπολέμου ἀρπάχτηκαν βρέφη τὰ περισσότερα ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς μητέρας τους καὶ μετεφέρθησαν στὶς χώρες τοῦ παραπετάσματος, γιὰ νὰ μὴ αἰσθανθοῦν τὸν ἐθνικὸ ἑλληνικὸ παλμὸ καὶ νὰ μὴ μορφωθοῦν ὑπὸ τὴν ἀτιμώσφαιρα τὴν ἑλληνικὴν. Ὅγδόντα τέσσερα ἀγόρια καὶ κορίτσια, τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ χωριὸ Λυκορράχη, ἡλικίας δεκαεννέα χρονῶν, πού γύρισαν ἀπὸ τῆ Ρωσία καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ μικρότερα μόλις δεκατριῶν χρονῶν ἀπὸ τὸ χωριὸ Πυρσογιάννη, πού γεννήθηκε στὴν Πολωνία. Ὁ ἱεράρχης τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς πού ἐπισκέφθηκε ἓνα πρὸς ἓνα τὰ χωριά ἀντελήφθη, μὲ φρίκη ἀλλὰ καὶ μὲ σπαραγμὸ ψυχῆς, τὴν ἀξιοθρήνητην κατάστασιν πού ἐδημιουργήθη. Ἐλλειψις παντὸς ἰδανικοῦ καὶ ιδεώδους στὴ σκέψιν καὶ τῇ ζωῇ τῆς νεολαίας αὐτῆς πού ἀνετράφη στὶς διάφορες χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐπῆρε στὰ ἐκεῖ σχολεῖα τὸ βᾶπτισμα τῶν κομμουνιστικῶν θεωριῶν. Ἀγνὴ ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, πού δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰς ἐστίας καὶ τοὺς ἑλληνοχριστιανικοὺς τῆς βαμῆς, ἀπειλεῖται τώρα νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸν μόλυσμα. Ἡδὴ σείεται φοβερὰ τὸ βᾶθρο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πάσης ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς προόδου. Ἡ μόλυνσις τῶν χωριῶν αὐτῶν καὶ ἡ μετάδοσις τῶν νοσηρῶν ιδεῶν καὶ ἀντιλήψεων ἀπὸ μέρους τῶν ἐπαναπατρισθέντων καὶ εἰς τὰς λοιποὺς ὁμοχωρίους τους καὶ ἰδιαιτέρως στὶς συνομιλίαις των μὲ τοὺς εὐρισκομένους στὰ χωριά τους λόγῳ τῶν σχολικῶν διακοπῶν, ἀποτελοῦν τὸν κίνδυνον μιᾶς μελλοντικῆς δλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. Εἶναι ἀπερίγραπτοι αἱ ὕβρεις τῶν νέων αὐτῶν ἐπαναπατρισμένων ἐναντίων αὐτῶν τῶν γεννητόρων των. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς, καθὼς ἀναφέρει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, μέμφονται καὶ ἐλέγχουν πικρῶς, χωρὶς ἔχνος συστολῆς, τοὺς γονεῖς των πού ἐνήργησαν νὰ ξαναγυρίσουν στὶς ἐστίας τους. Νοσταλγοῦντες οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τὸν ἀπολαυστικὸν καὶ ἐκλυτον βίον ποῦ διῆγον στὶς χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ συγκρίνοντες αὐτὰ μὲ τὴν εἰρηγικὸν καὶ ἥσυχον οἰκογενειακὸν ἀλλὰ καὶ τραχὺν καὶ φτωχικὸν βίον τῶν χωρικῶν, ἐκθειάζουν τῆς χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐξωθοῦν χλευαστικῶς τοὺς ἀκροατάς των, λέγοντας ὅτι ἡ πραγματικὴ ζωὴ καὶ ἡ εὐτυχία εὐρίσκεται μόνον στὸ παραπέτασμα.

*

Ἵστερα ἀπὸ τὴν πρόχειρη καὶ σύντομη ἀναμφιβόλως ἐξιτόρησιν τῶν ὄσων συμβαίνουσι στὴν ἀκριτικὴ αὐτὴν περιοχὴ τῆς

Ἡπειρου ἀντιλαμβάνεται κανεὶς πόσον δικαία εἶναι ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ φωνὴ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ ἱεράρχου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης. Καὶ ἀξίζει νὰ τονισθῇ, πὼς ὅ,τι παραλείπουν νὰ πράξουν αἱ πολιτικά ἀρχαὶ σπεύδει νὰ τὸ κάμῃ ὁ θρησκευτικὸς ἀρχηγός. Ἡ Ἐκκλησία ὑψώνει καὶ πάλιν τὸ ἀνάστημά της καὶ γίνεται ἡ πρωτοπόρος μιᾶς σταυροφορίας διὰ τὴν διάσωση τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πνεύματος ἀπὸ τὸ μόλυσμα τῶν ἀθεϊστικῶν θεωριῶν. Οἱ ἐφημέριοι τῶν ἀκριτικῶν χωριῶν τῶν ἀπειλουμένων ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸ μίasma εὐρίσκονται στὸ πλευρὸ τοῦ ἱεράρχου των. Καὶ ἰδοῦ, ὅτι καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς ἂν δὲν εἶναι ἀπολύτως μορφωτικὴ ἀνάμεσα σὲ πληθυσμοὺς ποὺ καλλιεργοῦν τὴ γῆ καὶ ζοῦν ἀπὸ τὴν σκληρὴ τους ἐργασία, εἶναι ὅμως ἀπολύτως χριστιανικὴ καὶ ἐθνικὴ. Οἱ ἐφημέριοι τῶν δεκαπέντε αὐτῶν ἀπειλουμένων ἡπειρωτικῶν χωριῶν ἔχουν κινηθῆ με αὐθόρμητη τὴν συνείδησι τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ρόλου των, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἀφυπνίσουν ἀπὸ τὸ λήθαργο τοῦ κομμουνισμοῦ τὰ παραστρατημένα ψυχικῶς παιδιὰ αὐτὰ ποὺ ξαναγύρισαν στὴν πατρίδα τῶν γονέων των, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προφυλάξουν καὶ διασώσουν τοὺς ψυχικῶς ὑγιεῖς χριστιανοὺς τῶν χωριῶν των πάσης ἡλικίας ἀπὸ τὴν ὀλέθρια ἀθεϊστικὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ μόλυνσι. Ἀσχέτως ἂν εἰς τὴν ἐπίκλησι τοῦ μητροπολίτου Χριστοφόρου θὰ κινηθῇ καὶ ἐνδιαφερθῇ τὸ κράτος. Ἀπομένει ὅμως πάντοτε ὡς πρωταρχικὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀγάπη καὶ στοργή. Αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὸν εὐθὺ δρόμο τοὺς παρεκτραπέντας, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ ἴδιοι οὐσιαστικῶς εἰς οὐδὲν ἔπταισαν. Οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ διδάσκαλοι θὰ δυνηθοῦν κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ποιμενάρχου τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς νὰ ἀποτοξινώσουν ἀπὸ τοῦ φεβροῦ μιάσματος τοὺς κάτω τῶν δεκαπέντε ἐτῶν ἡλικίας, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν ἡλικιῶν αὐτῶν ἔχουν γεννηθῆ καὶ γαλουχηθῆ μετὰ ἐρυθρὰ ἰδεώδη καὶ ἀγνοοῦν τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Οἱ ἐφημέριοι αὐτοὶ πρέπει συνεπῶς νὰ τύχουν κάθε προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος. Ὅχι διὰ τὴν προκειμένην σοβαρωτάτην περίπτωσιν καὶ μόνον ἀλλὰ καὶ γενικώτερα. Εἶναι οἱ στυλοβάται τῶν ἑλληνικῶν ψυχῶν εἰς τὰ ἀκραῖα χωριά τὰ ἐκτεθειμένα σὲ κινδύνους ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν παρεκκλίσεων. Ἡ σημερινὴ στάσις των εἰς τὴν ἀκριτικὴν περιοχὴν Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης μαρτυρεῖ μίαν κατανόησιν ποὺ τὴν ἀγκαλιάζει, τὴν ἐνισχύει καὶ τὴν διαϊωνίζει τὸ τίμιον καὶ ἑλληνικὸν ράσο, ὡς σύμβολον τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Ἡ γνώση μας εἶναι δυὸ λογιῶν, ὅπως λέει κάπου ὁ Ἰσαάκ ὁ Σύρος. «Εἶναι ἡ γνώση ποὺ ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὴν πίστη· κ' ἐκείνη ποὺ γεννιέται ἀπὸ τὴν πίστη».

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ κοσμικὴ καὶ ἡ φυσικὴ γνώση· ποὺ μ' αὐτὴ μπορούμε νὰ ξεχωρίζουμε τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ νὰ βρῖσκουμε τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ.

Κι' ὅσοι ἄνθρωποι δὲν τὴν ἔχουν τὴ γνώση αὐτὴ καὶ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ κάνουν αὐτά, δὲν στέκονται καλὰ στὴ λογικὴ τους φύση. Κι' ὅπως χαρακτηριστικὰ λέει ὁ Προφήτης, ἐξομοιώνονται (κτῆνεςι τοῖς ἀνοήτοις).

*

Ἡ δευτέρη γνώση εἶναι ἡ πνευματικὴ. Αὐτὴ τὴν γεννᾷ ἡ πίστη· καὶ δίνεται σὰν ἀκριβὸ χάρισμα στοὺς ἐκλεκτοὺς ποὺ πορεύονται τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ ἀκολουθοῦνε τὸ δρόμο τοῦ κακοῦ καὶ στὴ θέση τοῦ θείου θελήματος βάζουν ἐγωϊστικὰ τὶς δικές τους ἐπιθυμίες, ἀντὶ νὰ γίνωνται, ὅπως τὸ νομίζουν, αὐτεξούσιοι κι' ἀνεξάρτητοι καὶ ὅμοιοι μὲ τὸ Θεό, ὅπως τοὺς σφύριζει ὁ Διάβολος στ' αὐτί, γίνονται δοῦλοι τῶν ἐνστικτῶν τους καὶ τῆς κατώτερης φύσης τους. Καὶ ἡ ἐλευθερία τους χάνεται ὀριστικὰ, γιατί γίνονται σκλάβοι τῆς φυσικῆς ἀναγκαιότητος.

*

Ἀντίθετα, ἡ πίστη ξυπνᾷ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ὀδηγεῖ στὴ πνευματικὴν αἴσθηση, ποὺ εἶναι χίλιες φορές ἀσφαλέστερη ἀπὸ τὴν φυσικὴ. Κ' ἔτσι ὁ νοῦς μπορεῖ νὰ ὑψώνεται πέραν ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, στὴ θεωρία τῶν κρυφῶν καὶ τῶν ἀοράτων· καὶ ἀποκτᾷ τὴ γνώση τὴν πνευματικὴ, ποὺ εἶναι ἓνας Ὁκεανὸς ποὺ φλέγεται· κ' ἓνας δημιουργικὸς δυναμισμὸς μέσα στὴν Ἐλευθερία. Μὲ τὴν πνευματικὴ δὲ αὐτὴ γνώση τὸ πνεῦμα κατανακᾷ τὸ βάρος καὶ τὴν ἀδράνεια τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, καὶ ἡ αἰωνιότητα εἰσδύει μέσα στὸ χρόνο.

Γι' αὐτὸ ἡ ζωὴ μας αὐτὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ λογιασθῇ ἀλλοιωτικὰ καὶ σὰν τίποτε ἄλλο, παρὰ σὰν μία ἀσταμάτητη πνευματικὴ πορεία. Στατικὴ δὲν ἔμπορεῖ νᾶναι ποτέ της μιὰ ἀληθινὴ ζωὴ. Οὔτε καὶ νᾶχη σκοπὸ της καὶ στόχο της τὴν ἀπόλαυση.

*

Τὸ σταμάτημα τῆς πορείας αὐτῆς εἶναι νέκρωση κάθε δυναμι-
σμοῦ· ἀπόδειξη κυριαρχίας τῶν κατωτέρων στοιχείων τῆς ὑπαρ-

ξής μας· πνευματική απονάρκωση· και παγερή και αποσυνθετική πνοή θανάτου.

Κέντρον τοῦ βάρους τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι ὁ κόσμος μας αὐτός. Ἀλλὰ τὸ ἄπειρο βάθος τῶν οὐρανίων ἀβύσσων, ποῦ αἰώνιος εἶναι ὁ κυριατισμός τους καὶ μέσα τους παράγεται πάντα μία δημιουργία, ποῦ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐλευθερία. Κι' ὅ,τι βλέπομε νὰ γίνεται ἐδῶ στὸν κόσμο μας αὐτό, δὲν εἶναι παρὰ μιὰ προβολὴ μονάχα κ' ἓνα ἀντιλάμπισμα τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ δημιουργικοῦ παλμοῦ.

*

Κι' ἀλλοίμονο ἴστην ψυχὴ καὶ στὸν ἄνθρωπο, ποῦ δὲν ζυπνᾷ ἐντός του ἢ θεία αὐτῆ πραγματικότητά. Ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο σ' ὅσους πιστεύουν, πῶς ἡ ζωὴ εἶναι χωρὶς κανένα νόημα· καὶ μία ἀπλῆ καὶ χωρὶς καμμιά ἀπολύτως ἀξία κατανομή τῶν ὑλικῶν στοιχείων τοῦ κόσμου.

Ὅχι! Χίλιες φορές ὄχι! Ἡ ζωὴ εἶναι κίνηση ἀδιάκοπη πρὸς τὸ βάθος. Εἶναι ἀναζήτησις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπάρχει μέσα της νόημα βαθὺ καὶ δημιουργικόν, ποῦ τὴν προοδευτικὴν του κίνηση τὴν καθορίζει, τὴν φωτίζει καὶ τὴν κατευθύνει ὁ Λόγος... «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος... Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν. Καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων...». Γι' αὐτὸ καὶ κλείνει μέσα της ἅπειρες δυνατότητες, ποῦμποροῦν νὰ ἐκδηλωθοῦν — κάθε στιγμή — στὸν κόσμο μας αὐτὸ καὶ νὰ πραγματοποιηθοῦν στὴν ἱστορικὴ ζωὴ.

*

Κάθε προσπάθεια λοιπὸν ποῦ ἀποβλέπει στὸ νὰ καλυτερέψῃ τὴ ζωὴ, καὶ νὰ τὴν κἀνῃ εὐγενικώτερη καὶ ὁμορφώτερη καὶ πνευματικώτερη, εἶναι φανέρωμα καὶ παρουσία τοῦ Λόγου. Καὶ εἶναι ἀκόμη βῆμα καὶ πορεία πρὸς τὸν ἀνώτατο καὶ ὑπέρτατο σκοπὸ τῆς ζωῆς, τὴ Βασιλεία δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ, ποῦ μόνον ὅταν πορευώμαστε καὶ κινούμαστε πρὸς αὐτὴν, τότε καὶ μόνο ζοῦμε ἀληθινὰ τὴ ζωὴ μας. Καὶ ἡ Ποίηση, ἡ Μουσικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ κάθε ἄλλη Τέχνη, εἶναι ἐκδήλωσις πνευματικοῦ δυναμισμού, ποῦ ὅπως λέει ὁ Γκαϊτε «μᾶς ἐγγυᾶται μιὰν αἰωνίαν ὑπόστασις». Εἶναι ἡ ἄνθησις τῆς ὕλης. Καὶ εἶναι τᾶύλα φτερά τῆς ψυχῆς, ποῦ μ' αὐτὰ λάμπει καὶ μ' αὐτὰ ἀγωνίζεται νὰ προσπελάσῃ στὸν ἀειδίνητο ἢ φλεγόμενο ποταμὸ τοῦ Πνεύματος καὶ πρὸς τὴν ἀνείκαστη τελειότητα τοῦ ἀπειροδύναμου Θεοῦ.

Ἡ Τέχνη εἶναι ἓνα θαῦμα, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ τυφλοῦ τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ τὸν ἐγιάτρεψεν ὁ Χριστός, ἀλείφοντας τὰ μάτια του μὲ πηλὸ τῆς γῆς. Θαῦμα ὅμως, ποῦ προϋποθέτει τὴν Πίστη καὶ μιὰ συνείδηση φωτεινὴ καὶ δυνατὴ, ποῦ ἀποσπᾶται ἀποφασιστικὰ ἀπὸ τὸ φυσικὸ κόσμον καὶ βυθίζεται ἐπὶ τὴν ἀτμόσφαιρα ποῦ ἀνασαίνουν τὰ λειτουργικὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ μονάχα ἡ πίστη σώζει· καὶ χωρὶς αὐτῆ δὲν ἀνοίγουνε τὰ πνευματικὰ μάτια· παρὰ σαλεύει ὁ ἄνθρωπος θεότυφος μέσα στὸν κόσμον, γεμάτος ἀπόγνωση καὶ ὀδύνη κάτω ἀπὸ τὸ βούνευρο τοῦ Σατανᾶ.

*

Στὴν τρομερὴ μας ἀπομόνωση ἐπάνω στὴ σφαῖρα μας αὐτῇ, ποῦ τρέχει ἰλιγγιωδῶς καὶ σὰν τρελλὴ μέσα στὸ ἄπειρο διάστημα, καὶ στὴν ἀβυθομέτρητη νύκτα ποῦ μᾶς κυκλώνει, ἡ Τέχνη εἶναι ἓνα γλυκύτατο φῶς, ποῦ φθάνει ἕως ἐμᾶς ἀπὸ σφαῖρες ἄλλες καὶ μᾶς ἀποκαλύπτει ἓνα κόσμον ἄγνωστο πνευματικὸ, ὅπου ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐλευθερία, καταλαμπόμενες ἀπὸ τὴ θεία Χάρη, νικοῦν τὴ σκληρὴ μας μοῖρα καὶ κάνουν νὰ φωσφορίζῃ ὁ κλειστός καὶ στεγανὸς αὐτὸς κόσμος μας.

Εἶναι ὁ «ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας», ποῦ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ἐγέμισε «τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι» οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου, «καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις».

Εἶναι ἡ «θεία ἔλλαμψη» τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ ἄκτιστο καὶ ἐνυπόστατο φῶς τῆς θείας δόξας καὶ τῆς θείας οὐσίας, ποῦ δωροφοροῦνται μ' αὐτὸ οἱ ἄξιοι καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ πραγματοποιεῖται ἔτσι ἡ μυστικὴ τους ἔνωση μὲ τὸν ἀίτιο Θεό.

Κ' ἔτσι, τὸ Πνεῦμα δὲν ἀπομένει μόνον ὑπερκόσμιο. Οὔτε καὶ ὑπόστασις μόνον ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ μας καὶ ἀπὸ τὴν κατανόησή μας. Ἀλλὰ γίνεται ἔνοικο τῆς Γῆς μας αὐτῆς. Καὶ ἡ μουσικὴ ψυχὴ τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ «ἀλλόμενον ὕδωρ» ποῦ σβύνει τὴ δίψα μας γιὰ μιὰ νέαν καὶ γιὰ μιὰν ἀνώτερη ζωὴ. . .

(Ἄκολουθεῖ)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

«Τὰς οὐρανόους διαβάς πόλας ἐν πνεύματι, ὡς μαθητῆς τοῦ ὑπὲρ τρεῖς οὐρανοὺς φθάσαντος, Ἀποστόλου Διονύσιου τῶν ἁρογῆτων, ἐπλουτίσθης πᾶσαν γνῶσιν καὶ κατηύγασας, τοὺς ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἐγκαθεύδοντας· διὸ κράζομεν· Χαίροις Πάτερ Παγκόσμιε» (Κοντάκιον τῆς εορτῆς τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου).

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Κυριακή 19 Ὀκτωβρίου (Γ' Λουκά)

(Λουκ. ζ' 11 - 16)

«Καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε» (Στιχ. 13)
[Καὶ τῆς εἶπε· μὴ κλαῖς].

Ἡ Ναὶν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅπου ὁ Κύριος ἐτέλεσε τὸ μεγάλο θαῦμα, γιὰ τὸ ὁποῖο μιᾶ τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιον, ἦταν μιὰ πολίχνη τῆς Γαλιλαίας, κτισμένη στὴν ποδιά κάποιου λόφου, ποὺ λεγόταν μικρὸ Ἐρμών. Σ' αὐτῇ, λοιπόν, τὴν κωμόπολιν πήγαινε μιὰ μέρα ὁ Χριστός, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μαθητάς του καὶ ἀρκετὸ ὄχλον, ὅταν ἀντίκρισε νὰ βγαίνει ἓνα νεκρικὸ ξόδι.

Πήγαιναν νὰ θάψουν τὸ μονάκριβο παιδὶ μιᾶς χήρας γυναικάς.

Ἄλλος ἓνας κάτοικος ἐκείνης τῆς μικρῆς πόλεως, καὶ μάλιστα νέος, σὰν πρόωρα θερισμένο τρυφερὸ στάχυ, παρατοῦσε τὰ σπίτια, τοὺς δρόμους, τὰ τείχη τῆς καὶ πήγαινε νὰ ἐγκατασταθῇ ἀνάμεσα στοὺς προγόνους του, στὸ κοιμητήρι, ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὴν Ναὶν. Τίποτα τὸ πιδ φυσικὸ ἀλλὰ καὶ τὸ πιδ ὀδυνηρὸ ἀπὸ ἓνα τέτοιο θέαμα. Κάθε πόλις δὲν εἶναι στὴν πραγματικότητα παρὰ μιὰ πρόχειρη κατασκήνωσις τῶν κατοίκων τῆς μπροστά στὸ νεκροταφεῖο τῆς. Μονάχα αὐτὸ εἶναι τόπος μονίμου διαμονῆς.

Ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἔλθει στὸν κόσμον γιὰ νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον. Καὶ σ' ἐκείνη τὴν περίστασιν θεώρησε πῶς τοῦ δόθηκε μιὰ καλὴ εὐκαιρία γιὰ νὰ δείξῃ τὴ δύναμίν του καὶ προοιμιάσῃ τὴ νίκη του. Εὐκαιρία καλὴ γιὰ δυὸ λόγους. Ὁ νεκρός, ποὺ συνάντησε, δὲν ἦταν παρὰ ἓνα ἀγούρο παιδί, ποὺ ὁ θάνατος τὸ εἶχε ἀρπάξει πρὶν καλὰ - καλὰ προφθάσῃ νὰ χαρῆ τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου. Πάντα, ὁ θάνατος μιᾶς νέας ὑπάρξεως εἶναι κάτι ποὺ σφίγγει πολὺ τὴν καρδιά, γιὰτὶ ὁ χωρισμὸς εἶναι πικρότερος γιὰ ὅσους μένουν.

Ὁ δεῦτερος λόγος ἦταν ἡ μητέρα ἐκείνη, ποὺ χωρὶς ἄνδρα,

χωρίς άλλο στήριγμα στὸ σπίτι της, χωρίς ἄλλη παρηγοριά, ἀνῆκε στὴν πιὸ ἀξιολύπητη χορεία μητέρων, σ' ἐκείνη ποὺ ὁ θάνατος παίρνει ἓνα μονάκριβο παιδί, ὀρφανὸ ἀπὸ πατέρα.

Γι' αὐτὸ κι' ὁ εὐαγγελιστὴς ἀναφέρει ρητὰ : «Καὶ σὰν τὴν εἶδε ὁ Κύριος, τὴ σπλαχνίσθηκε καὶ τῆς εἶπε· μὴ κλαῖς».

Προσέξτε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ νόημα αὐτῆς τῆς Κυριακῆς προσταγῆς. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶπε στὴ μητέρα ἐκείνη νὰ πάψῃ τὰ δάκρυά της, ἐπειδὴ τάχα δὲν θάπρεπε νὰ κλαίῃ κανεὶς, ὅταν ξεπροβοδίξῃ γιὰ τὸν ἄλλο κόσμον κάποιον ἀγαπημένο του πλάσμα. Ὁ ἴδιος δάκρυσε ὅταν βρέθηκε μπροστὰ στὸ μνημεῖο, ὅπου κειτόταν ὁ φίλος του Λάζαρος, καθὼς ἀναφέρει τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιο Εὐαγγέλιο.

Ἡ θρησκεία μας δὲν ἀπαγορεύει τὰ δάκρυα καὶ τὸ κλάμμα, μπροστὰ στοὺς κοιμηθέντας. Ὅπως, ὅταν κάποιον ἀγαπημένο μας πρόσωπο φεύγῃ γιὰ μακρινὸ ταξίδι καὶ δὲν ξέρουμε ἂν θὰ συναντηθοῦμε μαζί του γρήγορα ἢ ἀργά, εἶνε τότε φυσικὴ καὶ δικαιολογημένη ἡ λύπη γιὰ ἓνα τέτοιο χωρισμό, ἔτσι καὶ στὸν θάνατο. Χωρισμὸς πρόσκαιρος, ἀλλὰ φοβερός εἶναι κι' αὐτός. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουμε πὼς θὰ ξανασυναντηθοῦμε ὅλοι ἐκεῖ ψηλά. Δὲν εἴμαστε σὰν τοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν ἔχουν ἐλπίδα. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ χωρισμὸς δὲν εἶναι χωρισμὸς, ἔστω καὶ προσωρινός. Εἶναι, λοιπόν, φυσικὸ νὰ ρέῃ τὸ δάκρυ καὶ νὰ σφίγγεται ἡ καρδιά του χριστιανοῦ στὸν θάνατο. Μὲ τὴ διαφορὰ, ὅμως, ὅτι τὸ κλάμμα του δὲν εἶναι κοπετὸς ἀπογνώσεως, ἄμετρος θρῆνος, ὅπως συμβαίνει γιὰ ὅποιον δὲν πιστεύει στὴ μέλλουσα ζωὴ.

Ἄν, λοιπόν, δὲν ἐπακολουθοῦσε τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ νεανίσκου καὶ τῆς ἀποδόσεώς του στὴ μητέρα του, ὁ Χριστὸς δὲν θὰ τῆς ἀπηύθυνε καθόλου ἐκείνη τὴν ἀπαγόρευσι, ἐκεῖνο τὸ «μὴ κλαῖς». Θὰ τὴν ἄφηνε νὰ κλάψῃ καὶ κανεὶς μάλιστα ὅσο Αὐτὸς δὲν θὰ εἶχε τόση κατανόησι σ' ἐκεῖνο τὸ κλάμμα.

Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε νὰ πάψῃ νὰ κλαίῃ, ἀπλούςτατα γιὰτὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο δὲν θὰ ὑπῆρχε κανεὶς λόγος νὰ κλαίῃ, γιὰτὶ τὸν πόνο της θὰ τὸν ἄλλαζε ἡ θαυματουργὸς καὶ παντοδύναμη ἀγάπη

του σὲ χαρὰ μεγάλη, γιατί τὸ παιδί της, θὰ τὸ σήκωνε ζωντανὸ ἀπὸ τὸ νεκρικό κλινάρι καὶ θὰ τὸ γύριζε στὴν ἀγκαλιά της.

Καὶ πραγματικά, ὅπως διηγεῖται ὁ ἱερὸς Λουκᾶς, μετὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν προσταγή, ὁ Κύριος πλησίασε, ἄγγιξε τὸ νεκρικό κλινάρι καὶ καθὼς αὐτοὶ ποὺ τὸ ὑποβάσταζαν στάθηκαν, εἶπε στὸν νεκρό :

— Παλληκαράκι, σοῦ λέγω νὰ σηκωθῆς !

Καὶ τὸ πεθαμένο παιδόπουλο ἀνακάθισε τότε κι' ἄρχισε νὰ μιᾷ. Κι' ὁ Χριστὸς τὸ ἔδωσε στὴ μητέρα του.

Τὸ ἔδωσε στὴ μητέρα του. Τί βαθὺ νόημα, τί γλυκειὰ καὶ συγκλονιστικὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ποὺ κρύβει μέσα της αὐτὴ ἡ φράσις, ἀδελφοί μου ! « Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ».

Ἄπ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ ποὺ παρέχει ὁ χορηγὸς παντὸς ἀγαθοῦ στὸν ἄνθρωπο, τίποτε ἴσως δὲν εἶναι πιὸ πολύτιμο, πιὸ ἀγαπητὸ ἀπὸ τὸ παιδί ποὺ ἀποχτοῦν οἱ γονεῖς. Ὁ Θεὸς τὸ δίνει. Ἄλλὰ ὄχι γιὰ μιὰ φορά, ὅταν γεννιέται νήπιο στὸν κόσμο. Κι' ἄλλες φορὲς ἀκόμα οἱ γονεῖς πρέπει νὰ παραλάβουν τὸ παιδί τους ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κυρίου. Ὅταν ἀρρωστήσῃ καὶ γλυτώσῃ, ὁ Κύριος τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὅταν ἀναγεννηθῆ ἀπὸ τὴν κολυμπήθρα προσωρισμένο γιὰ τὴν ἀθανασία, ὁ Θεὸς τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὅταν μορφωθῆ ψυχικὰ καὶ γίνῃ καλὸς χριστιανός, ὁ Θεὸς τοὺς τὸ ξαναδίνει. Κι' ὅταν τὸ συναντήσουν στὸν παράδεισο, ἔχοντας πάει ἐκεῖ πρὶν ἢ μετὰ ἀπ' αὐτό, πάλι ὁ Κύριος τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὑπάρχει, τέλος, καὶ μία περίπτωσις ξαναδοσίματος, ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ αὐτό, ποὺ ἀναφέρεται στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ περιστατικόν. Ὅταν ἓνα παιδί πάρῃ τὸν δρόμο τῆς ἀμαρτίας, ποὺ ὀδηγεῖ στὸν αἰώνιο θάνατο, καὶ μετανόησῃ γιατί οἱ γονεῖς του ἔκλαψαν καὶ προσευχήθηκαν πολὺ βλέποντας τὸ κατάντημά του αὐτό, τότε ὁ Κύριος μὲ τὴ χάρι του τοὺς τὸ ξαναδίνει. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ παράδοσις τὸ μεγαλύτερο δῶρο γιὰ γονεῖς πιστοῦς.

Κυριακή 26 Ὀκτωβρίου (ΣΤ' Λουκᾶ)

(Λουκ. η' 26 - 39)

«Ἐδουλεῖτο ἀλύσει,.. καὶ διαορήσων τὸν δεσμὸν ἡλαυνέτο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους».
(Στίχ. 29)

[Τὸν ἔδεναν μὲ ἀλυσίδες,.. καὶ σπάζοντας τὰ δεσμὰ σπρωχνόταν ἀπὸ τὸν δαίμονα στὶς ἐρήμους].

Ὁ δαιμονιζόμενος, ποῦ ὁ Κύριος ἀπελευθέρωσε στὴ χώρα τῶν Γαδαρηνῶν, εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἓνα σύμβολο, ποῦ πρέπε νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴ μας πολὺ. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅπως διηγεῖται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ, ποῦ ἀκούσαμε, εἶχε κυριευθῆ ἀπὸ πολλὰ δαιμόνια — ὀλόκληρη λεγεῶνα — ποῦ πολὺ τὸν βασάνιζαν καὶ τὸν εἶχαν φέρεи σὲ δεῖνὸ κατάντημα. Ὁ ἱερός Λουκᾶς διηγεῖται σήμερα, περιγράφοντας τὴν κατάστασι αὐτοῦ τοῦ δαιμονιζομένου, ὅτι οἱ δικοὶ του τὸν ἔδεναν μὲ ἀλυσίδες καὶ τοῦ περνοῦσαν στὰ πόδια σιδερένιους δαχτυλίους, γιὰ νὰ τὸν ἀκίνητοῦν καὶ νὰ τὸν φυλάνε ἔτσι ἀκίνδυνο γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Ἄλλὰ ἐκεῖνος — ἡ μᾶλλον τὰ πονηρὰ πνεύματα ποῦ στρατωνίζονταν μέσα του — ἔκαναν κάτι τὸ ἀπίστευτο. Τοῦ ἔδιναν τόση δύναμι στὸ κορμί, ὥστε κατάρθωνε νὰ σπάζῃ τὰ δεσμὰ του. Καὶ τότε, κεντρίζοντάς του τὰ μέλη, τὸν ἔσπρωχναν κι' ἔβγαινε σὲ ἐρημικοὺς τόπους. Ἐκεῖ κατέληγε, φεύγοντας σὰν ἀτίθασο κτῆνος, κάτω ἀπὸ τὸ μαστίγωμα τοῦ δαίμονος. Εἰκόνα, λοιπόν, εἶναι πολλῶν ὁ δαιμονιζόμενος ἐκεῖνος, εἰκόνα καὶ σύμβολο ὅλων ἐκείνων, ποῦ ζῶντας ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἔξω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι παραδομένοι στὰ ἄλογα πάθη, στὴν ἀχαλίνωτη ἁμαρτία, στὸν ἡνίοχο Διάβολο. Εἰκόνα καὶ σύμβολο ὅλων ἐκείνων, ποῦ τὸ σῶμά τους κι' ἡ ψυχὴ τους εἶναι κατεχομένη χώρα ἀπὸ τὸν Πονηρὸ καὶ τίς λεγεῶνες του καὶ δὲν ὑπακούουν παρὰ μονάχα στὶς δικές του προσταγές.

Δὲν μοιάζουν, βέβαια, ἔξωτερικὰ μὲ τὸν δαιμονιζόμενον τῆς σημερινῆς περικοπῆς. Δὲν περιφέροντα γυμνοί, οὔτε τοὺς φορτώνουν μὲ σίδηρα, ὅπως ἐκεῖνον. Δὲν τρέπονται στοὺς ἀκατοίχτους χώρους ὅπως ἐκεῖνος. Εἶναι, ἔξωτερικὰ, ὁμαλοὶ ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ μόνο ἐπιφανειακά. Στὸ βάθος τους, ὥστόσο, εἶναι ἀκριβῶς ἴδιοι μὲ τὸν δαιμονιζόμενο τῶν Γαδῆρων, κάνουν ὅπως ἐκεῖνος, τοὺς συμβαίνουν παρόμοια κι' ἀπαράλλαχτα.

Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι, αὐτοὶ ποὺ φτιάχνουν οἱ γήινες πολιτεῖες, ἔχουν γενικὰ ἓνα καλὸ σκοπὸ: νὰ περιορίσουν, νὰ αἰχμαλωτίσουν, νὰ φυλάξουν τὰ πάθη τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου, ὥστε νὰ μὴ κινηθοῦν, νὰ μὴ ἐκδηλωθοῦν μὲ καταστρεπτικὸ τρόπο γιὰ τὰ γύρω του. Εἶναι ἀλυσίδες καὶ πέδες καὶ δεσμά, ποὺ ἐμποδίζουν τὸν ἀπληστο νὰ κλέψῃ καὶ ν' ἀρπάξῃ, τὸν αἰμοδιψῆ νὰ σκοτώσῃ, τὸν ἀκόλαστο νὰ ἀσελήσῃ, τὸν ἄσεμνο νὰ σκανδαλίσῃ. Ἄλλὰ δὲν κατορθώνουν πάντα οὔτε καὶ γιὰ πολὺ ν' ἀποσοβήσουν τίς καταστροφές. Ὅπως ὁ δαιμονιζόμενος τῶν Γαδῆρων, ἔτσι πολλοὶ ἁμαρτωλοὶ πετυχαίνουν, πότε ὁ ἓνας καὶ πότε ὁ ἄλλος, πότε γρήγορα καὶ πότε ἀργότερα, νὰ θραύουν αὐτὰ τὰ δεσμά, νὰ ξεφεύγουν καὶ νὰ ἀνατρέπουν τὰ ἐμπόδια. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει κάπου γιὰ τοὺς ἀνθρώπινους νόμους καὶ γιὰ τίς γήινες ἐξουσίες, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τοὺς παρεχώρησε τῇ μάχαιρα ποὺ φοροῦν, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀσφαλῶς ἐνέπνεε τοὺς οἰκείους τοῦ δαιμονιζομένου τῆς σημερινῆς περικοπῆς νὰ τοῦ κλείνουν χέρια καὶ πόδια στὰ σίδερα. Ἄλλὰ τὸ κακὸ ἔχει πολλή δύναμι, ἀκριβῶς τῇ δύναμι, ποὺ τὴν εἰκόνα τῆς δίνει ἡ σημερινὴ περικοπὴ μὲ τὴ λεπτομέρεια ποὺ ἀκούσαμε. Ὅπως ὁ δαιμονιζόμενος ἔθραυε τὰ δεσμά του, ἔτσι καὶ κάθε κυριευμένος ἀπὸ τὸν Διάβολο, κάθε ἁμαρτωλὸς κι' ἄπιστος συντρίβει πολλὰς φορὰς τοὺς φραγμοὺς τῶν ἀνθρωπίνων νόμων.

Προσέξτε, ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ στὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ στίχου, ποὺ προτάξαμε. Ἀφοῦ ὁ δαιμονιζόμενος ἔσπαζε τὰ δεσμά του κι' ἔκανε ἀσφαλῶς κακὸ γύρω του, κατέληγε στὶς ἐρήμους. Ἐκεῖ τὸν ἤλαυνε, ἐκεῖ τὸν ἔσπρωχνε ὁ δαίμων. Καὶ σ' αὐτό, λοιπόν, τὸ δεύτερο μέρος, ἡ ἀντιστοιχία εἶναι πλήρης. Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ κάθε ἀνθρώπο, ποὺ εἶναι ὑποχείριος τοῦ Διαβόλου, ποὺ δὲν ἔχει ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὸν Χριστό, ποὺ δὲν ἀναγεννήθηκε μὲ τὸ βάπτισμα καὶ τῇ μετάνοια. Κάνει τὸ κακὸ, συντρίβοντας τὰ δεσμά τῶν νόμων καὶ τῆς συνειδήσεώς του, ἀλλὰ ποῦ καταλήγει; Μήπως ἐκεῖ ποὺ θὰ ἤθελε ὁ ἴδιος; Ὁχι, ἀλλὰ στὶς ἐρή-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Τῆ 10ῃ Σεπτεμβρίου πρὸς ἅπαντα τὰ Μητροπολιτικά Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐστάλη ἡ ἐξῆς ἐγκύκλιος:

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν εἰς ὑμᾶς, ὅτι πλείστα Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια Ἱ. Ναῶν καθυστεροῦν τὴν καταβολὴν ἡμῖν τῶν ὑπὲρ Τ.Α.Κ.Ε. εἰσφορῶν τῶν μὲ συνέπειαν ἐκτὸς τῆς παραβάσεως ὀριτῶν διατάξεων τῆς περὶ Τ.Α.Κ.Ε. νομοθεσίας καὶ τῆς ἀνάγκης συνστάσεως εἰδικῆς ἐπιτηρεσίας πρὸς συνεχῆ ἔλεγχον τῶν Ἱ. Ναῶν τούτων, ἐπὶ βλάβῃ τῶν καλῶς νοουμένων συμφερόντων τοῦ Ταμείου, καὶ τὴν πρόκλησιν ζημίας εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.

Πρὸς ἀποτροπὴν συνεχίσεως τοῦ ἀτόπου τούτου παρακαλοῦμεν, ὅπως δι' ἀποφάσεως ὑμῶν ἐνταλθῶσιν τὰ ἀρμόδια Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια ἵνα τοῦ λοιποῦ, εἰς ἃς περιπτώσεις ζητοῦν ἀναμορφώσεις τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὑποχρεωθῶσι νὰ ἀναφέρωσι ὑμῖν ἀναλυτικῶς τὰς ὀφειλὰς τούτων πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου τῶν αἰτήσεών τῶν τούτων, ἵνα βῶσει τούτων κρίνεται παρ' ὑμῶν τὸ σκόπιμον τῆς ἐκτελέσεως τῶν αἰτουμέ-

μους. Ἀδικεῖ καὶ ἀσωτεύει, ἀλλὰ δὲν πετυχαίνει τὴ χάρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίησι πού ὀνειρευόταν μέσχα στὶς ἀδικίες καὶ τίς ἡδονές. Καταλήγει στὴν ἔρημο, δηλαδὴ στὸ μεγάλο κενὸ τῆς μὴ ἱκανοποίησεως, τῆς πικρίας, τῆς ἀπογνώσεως. Καταλήγει στὴ μυστηριώδη ἔρημο τῶν διαψεύσεων. Καταλήγει στὸ τίποτε, στὸν θάνατο. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο καὶ τὸ μοναδικὸν κέρδος, ἡ ἀποκλειστικὴ ἀπολαυή, τὸ τέρμα τῆς ἀμαρτίας: Ὁ θάνατος, πού συμβολίζεται στὴ σημερινὴ περικοπὴ ἀπὸ τίς ἐρήμους. Τὸ λέγει ρητὰ ὁ θεῖος Παῦλος, τὸ μαρτυρεῖ ἡ πεῖρα ὅλων τῶν ἀμαρτωλῶν, τὸ διατρανώνει ἡ μία ἡμέρα στὴν ἄλλη ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ: Τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος.

Μονάχα ὁ Χριστὸς σώζει ἀπ' αὐτὸν τὸν θάνατο. Μονάχα ἡ χάρις τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ προστρέχη στὴ βοήθεια τῶν ἀλυσίδων, πού εἶναι οἱ νόμοι τῶν γηίνων πολιτειῶν, πραγματοποιοεῖ τὸ θαῦμα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν δαίμονα, τῆς ἡμερώσεώς του, τῆς σωτηρίας του ἀπὸ τὸν αἰώνιου θάνατο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

νων δαπανῶν καὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν προϋπολογισμῶν καὶ πάντως μετὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. καθυστερουμένων εἰσφορῶν.

Μετὰ Σεβασμοῦ
Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
ΚΩΝ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ»

—Τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν 10^η συνεδρίαν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐλήφθησαν αἱ ἐξῆς ἀποφάσεις: «Τὸ Συμβούλιον ἀποδεχόμενον τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Διευθύνοντος Συμβούλου, ἀποφασίζει ὁμοφώνως καὶ προτείνει τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE (Φ. Ε.Κ. 101/1931 Τ. Δ') ὡς ἀκολούθως:

ἄρθρον 8

1. Ἡσφαλισμένοι, συνταξιοδοτούμενοι βάσει τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, δύνανται ἐφ' ὅσον ἔχουσι συμπληρώσει 10ετῆ πλήρη ἐν ἀσφαλίσει ὑπηρεσίαν, ἀσκοῦν δὲ μόνον τὸ δι' ὅπερ εἶναι ἠσφαλισμένοι ἐπάγγελμα ἢ λειτουργήμα, ἀποκλειόμενον τῶν ἀσκούντων καὶ ἕτερον ἐπάγγελμα ἢ λειτουργήμα, νὰ ἀναγνωρίσωσι προγενεστέραν δημοσίαν ἢ παρὰ Νομικοῖς Προσώποις Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἢ παρὰ Τραπεζαῖς ἢ παρ' Ἀνωνύμοις Ἑταιρείαις ὑπηρεσίαν τῶν μετ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ καταβολῇ τῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως εἰσφορῶν ὑπὲρ τοῦ Κλάδου Συντάξεων, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπηρεσία τῶν αὐτῶν δὲν ἐχρησίμευσε ἢ δὲν ἤθελε χρησιμεύσει πρὸς συνταξιοδότησιν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ ἑτέρου Ὁργανισμοῦ Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

2. Ἡ οὕτως ἐξαγοραζομένη ὑπηρεσία δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν δεκαετίαν.

3. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. δύναται τῇ αἰτήσει τοῦ ἠσφαλισμένου νὰ ἐγκριθῇ ἢ ἐντὸς 2ετίας κατὰ μηνιαίας δόσεις ἐξόφλησις τοῦ ἀναγνωριζομένου χρόνον ἐπὶ καταβολῇ τοῦ νομίμου τόκου.

4. Ἡ μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προϋπηρεσίας ἀνάληψις καὶ ἑτέρου ἐπαγγέλματος ἢ λειτουργήματος στερεῖ τὸν ἀναλαβόντα τοῦ δικαιώματος τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἀναγνωρισθέντος χρόνον ὡς συνταξίμου ἢ τῆς ἀναζητήσεως τῶν παρὰ τούτου διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προϋπηρεσίας καταβληθέντων.

—ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 456. Τὸ Συμβούλιον ἀκοῦσαν τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Διευθύνοντος Συμβούλου, ἀποφασίζει ὁμοφώνως τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 99836/54 Ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (Φ.Ε.Κ. 13/55 Τ.Β'), ὡς ἀκολούθως:

ἄρθρον 17

1. Τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα ἀπόλλυται:

α) Ἐὰν ὁ δικαιούχος καθαιρεθῆ διὰ κανονικοῦς λόγους ἀπειργώντας εἰς τὴν ἱερωσύνην ἢ καταδικασθῆ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 62 παραγρ. 1 στοιχ. β' τοῦ Α.Ν. 1854 3951 «περὶ ἀπονομῆς τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν συντάξεων», ἀναφερόμενα ἀδικήματα, ἐφ' ὅσον ταῦτα στρέφονται κατὰ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Παραχομένης χάριτος μετ' ἄρσεως συνεπειῶν ἢ ἐπερχομένης ἀποκαταστάσεως τὸ δικαίωμα ἀνακτᾶται ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς παρ. 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου.

β) Ἐὰν ἡ θυγάτηρ ἔλθῃ εἰς γάμον ἢ ἡ χήρα εἰς νέον τοιοῦτον, εἴτε κατὰ τὸ ἡμεδαπὸν εἴτε κατὰ τὸ ἀλλοδαπὸν δίκαιον ἢ ἐὰν ἡ χήρα σύζυγος ἐκπέσῃ τῆς ἐπιτροπείας τῶν τέκνων αὐτῆς δι' αἰσχρὰν διαγωγὴν.

γ) Ἐὰν ἡ δικαιωθείσα συντάξεως χήρα σύζυγος ἀποκτήσῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της νόθον τέκνον ἢ καταδικασθῆ δι' ἀμετακλήτου δικαστικῆς ἀποφάσεως διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 62 παραγρ. 1 στοιχ. δ' τοῦ Α.Ν. 1854/1951 ἀναφερόμενα ἀδικήματα.

2. Αἱ διατάξεις τοῦ Ν. Δ/τος 617/1948 ἐξακολουθοῦν ἰσχύουσαι, ἡ ὑπὸ τούτου ὁμῶς προβλεπομένη στέρησις συντάξεως ἢ ἄλλης παροχῆς ἀπαγγέλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἐπιτροπικοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

3. Τὸ εἰς σύνταξιν ἢ καταβολὴν δικαίωμα δὲν δύναται ν' ἀσκηθῆ ἐὰν ὁ δικαιούχος:

α) Καταδικασθῆ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐπὶ οἰφδήποτε ἀδικήματι πλὴν τῶν ἐν ἐδαφίῳ α' τῆς παραγρ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀναφερομένων καὶ μέχρι τῆς λήξεως τῆς ποινῆς.

β) Ἀποβάλῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν ἢ ἀποκτήσῃ ξένην τοιαύτην.

4. Ἀρθέντος τοῦ λόγου τῆς μὴ ἀσκήσεως, τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα ἄρχεται ἢ ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἐπομένου μετὰ τὴν ἄρσιν μηνός.

5. Κηρυχθεῖσης ἀφανείας τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα δὲν δύναται ν' ἀσκηθῆ πρὸ τῆς νομίμου δημοσιεύσεως τῆς τελεσιδίκου περὶ ἀφανείας ἀποφάσεως.

6. Εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς ἐν πολέμῳ ἢ ἐπιστρατεύσει ἐξαφανίσεως τοῦ ἠσφαλισμένου τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα δύναται ν' ἀσκηθῆ μετὰ ἐξαμηνον ἀπὸ τῆς ἐξαφανίσεως.

7. Ἡ σύζυγος τοῦ κατὰ τὴν παραγρ. 1 ἐδαφ. α' τοῦ παρόντος καθαιρεθέντος ἢ καταδικασθέντος καὶ τὰ τέκνα τούτου δικαιούνται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ τῆς ἀνηκούσης αὐτοῖς συντάξεως, ὡς ἂν ὁ καθαιρεθεὶς ἢ ὁ καταδικασθεὶς εἶχεν ἀποβιώσει.

Ἀνακτωμένον τυχὸν δικαίωματος ὑπὸ καθαιρεθέντος ἢ καταδικασθέντος κατὰ τοὺς ὅρους τῆς παραγρ. 1 ἐδαφ. β' τοῦ παρόντος παύει ἢ πληρωμὴ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον συντάξεως.

8. Ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ κατὰ τὴν παραγρ. 3 στοιχ. α' τοῦ παρόντος δικαιούνται κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ δὲν δύναται νὰ ἀσκηθῆ ὑπ' αὐτοῦ τὸ εἰς σύνταξιν ἢ καταβολὴν δικαίωμα νὰ τύχῃσι τῆς κατὰ τοὺς ὄρους τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ ἀνηκούσης αὐτοῖς συντάξεως, ὡς ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς εἶχεν ἀποβιώσει.»

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδες, Ἄ ν δ ρ ε α ν Ζ. Ἐνοριακὴν εἰσφορὰν καταβάλλουν μόνον οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Σχετικῶς τὸ Γεν. Λογιστήριον τοῦ Κράτους ἐξέδωκε ἐγκύκλιον. Ὁδηγίας δύνασθε νὰ λάβετε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητροπόλιν σας. — Εὐθύμιον Παναγιωτόπουλον, Ἐνταῦθα. Τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα θέλετε, ὑπάρχουν εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἀγ. Φιλοθέης 4α). Διὰ συνεργασίαν εἰς τὰ περιοδικά, τὰ ὁποῖα λαμβάνετε, ἀπευθυνθῆτε εἰς τὴν διεύθυνσίν των. — Αἰδες. Παῦλον Χρυσάφην. Τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεώς σας δὲν ἐγνώριζε τὸ περιοδικόν. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. — Χ., Ἐφημέριον Θεσσαλίας. Εἰς τὸν «Ἐφημέριον» τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ἐγράψαμεν λεπτομερῶς περὶ τῆς ἐξαγορᾶς προὔπηρεσίας. Ὡς λέγεται ἐκεῖ, ἐξαγορὰ ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν θεμελιωσιν συνταξιοδοτικῶν δικαιώματος. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὅμως ἡ προὔπηρεσία σας εἰς ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν δὲν ἐξαγοράζεται. — Ἱεροψάλτην Μωραΐτην Κ., Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» δὲν ἀποστέλλεται εἰς τοὺς Ἱεροψάλτας, παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐγγραφοῦν ὡς συνδρομηταὶ εἰς τὸ περιοδικόν. Εὐάγγελον Μανουσάκην, Θεσσαλονίκην. Τυπικὰ τῆς χειροτονίας τῶν διακονιστῶν, κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους θὰ εὑρετε εἰς τὴν ἐπὶ διδασκαλίᾳ διατριβῆν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ περ. «Ἐκκλησία» Εὐαγγ. Θεοδώρου, φέρουσαν τὸν τίτλον «Ἡ χειροτονία ἢ χειροθεσία τῶν διακονιστῶν» (ἐν Ἀθήναις 1954). — Αἰδες. Πελοποννήσιον. Ἐπίδομα λουτροθεραπείας δὲν δικαιούσθε τὸ ἐπόμενον ἔτος. Π. Σ. Πρέπει νὰ ὑποβάλητε αἴτησιν μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας. Αἰδες. Χ. Δ. Παπ., Τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν περίπτωσίν σας δικαιολογητικὰ εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Αἴτησις ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ μετὰ κληρικοσύμου. 2) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ Μητροπολίτου ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ γράμματος. 3) Πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος περὶ τῆς υγείας σας καὶ τῆς οικογενειακῆς σας καταστάσεως. 4) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας παρὰ τοῦ οἰκείου Δημοσίου Ταμείου. 5) Τὸ ἀτομικὸν βιβλιάριον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν, θεωρημένον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας. 5) Βεβαίωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, χαρτοσημασμένην καὶ κληρικοσημασμένην, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐμφανηθῇ ἡ χρονολογία χειροτονίας καὶ ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εἰς ἄλλας ἐνορίας κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἡ διάρκεια ὑπηρεσίας εἰς ἐκάστην ἐνορίαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σας ἐκ τῆς ὑπηρεσίας.

— Χρ. Φερ., Ἰωάννινα. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον ἐρώτημά σας, γνωρίζομεν εἰς ὑμᾶς, ὅτι ὁ Διόνυσος Ἀρεοπαγίτης ἦτο ἐπιφανὲς μέλος τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Ἦτο μέλος τῆς βουλῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπομένως κατεῖχε τὸ μεγαλύτερον ἀξίωμα, ὅπερ τοῦτο ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐντὸς τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Ὁ Ἀρείος Πάγος δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἦτο ἀπλῶς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ παραλλήλως ἦτο καὶ ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἣτις οὐσιαστικῶς εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς της ὅλας τὰς τύχας τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Περισσότερα περὶ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἐγράψαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ ἔτους 1956 (σελ. 586 καὶ ἐξῆς). Ὅσον ἀφορᾷ ἔπειτα εἰς τὸ ἐρώτημά σας ποῖαν στάσιν δέον νὰ λάβῃ ὁ ἱερεὺς ἐναντι τῶν μὴ ἐκκλησιαζομένων, ἡ ἀπάντησις διδεται εἰς εἰδικὸν ἄρθρον τοῦ «Ἐφημερίου» (ἔτος 1956, σελ. 260 καὶ ἐξῆς). — Ἀναστάσιον Ἡπειρώτην. Ἐρωτᾶτε διατί εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ Σταυροῦ παρίσταται ὑπὸ μερικῶν ζωγράφων τὸ κρανίον τοῦ Ἀδάμ. Ἡ παράστασις αὕτη ἐν πρώτοις συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Χριστοῦ ὡς νέου Ἀδάμ (Α' Κορ. ιε', 21 - 22). Ἐπειτα ἀρχαῖοι ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (Ὡριγένης, Ἀθανάσιος, Μ. Βασίλειος κ. ἄ.) ἀναφέρουσι τὴν παράδοσιν, ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἐτάφη ἐν τῷ Γολγοθᾷ. Ὡσαύτως τὸ ἀπόκρυφον «Βιβλίον τοῦ Ἀδάμ» λέγει, ὅτι ὁ Νῶε κατὰ τὸν κατακλιισμόν ἔλαβε μαζί του εἰς τὴν κιβωτὸν τὸ σῶμα τοῦ Ἀδάμ, ἀποθνήσκων δὲ διέταξε τὸν Σῆμ νὰ θάψῃ αὐτὸ ὅπου ἔμελλε νὰ δεῖξῃ Ἄγγελος Κυρίου. Ὁ Σῆμ μετὰ τοῦ Μελχισεδὲκ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Ἀδάμ, ἣτις ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον θὰ ἐσταυροῦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ. — «Παπᾶν τῆς Ὑπαίθρου». Εἰς τὴν πρώτην σας ἐπιστολὴν δὲν ἐδόθη ἀπάντησις, διότι, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν γράφει, εἰς ἐπιστολάς αἰτινες δὲν ἔχουν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀποστολέως δὲν δίδομεν ἀπάντησιν. Πάντως ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματός σας ἀρμόδιος νὰ σᾶς ἀπαντήσῃ εἶναι ὁ Μητροπολίτης σας, ὁ ὁποῖος καὶ ρυθμίζει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τὸν ὁμοιομόρφος τὰ ἀνάλογα ζητήματα. — Αἰδεσ. Θεόδωρον Φλέσσα. Ἐνταῦθα. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἱατρικῆς σας περιθάλψεως ἀρμόδιος εἶναι ὁ κλάδος ἀσθενοειᾶς τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν εὐρίσκασθε ἐνταῦθα ἡ αὐτοπρῶσπος ἐξέτασις τοῦ ζητήματός σας εἶναι ἐπιβεβλημένη. Διὰ τὴν σύνταξιν θὰ πρέπη νὰ ὑποβάλλετε τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά. Προτίστως ὅμως πρέπει νὰ ἐξετασθῆτε ὑπὸ δύο ἱατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας, καὶ ὅτινες δι' ἐνόρκου βεβαιώσεως αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου θὰ ἀποφαίνωνται ὅτι εἶσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτελέσειν τῶν καθηκόντων σας. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγῳ βεβαιώσεως δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλλετε παραίτησιν, διότι θὰ περιπλακῆτε εἰς ἐπικινδύνους περιπε-

τείας. — Κύριον Νικόλαον Σ. Βρανᾶν. Διὰ τὴν χειροτονηθῆναι εἰς Πρεσβύτερον πρέπει νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὸ τοιοῦτον δὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀποτελεῖ ὅμως κανονικὴν ἐπιταγὴν. Τὰ ζητούμενα βιβλία ἀπεστάλησαν. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Δύνασθε νὰ ἀπευθυνθῆτε εἰς αὐτόν. Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων δημοσιεύονται εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν».

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄρχιμ. Γεωργίου Δελέγκα, Ἱερατικὸν ἦθος. — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἰωάννου Μόσχου, «Λειμών». (Ἀποσπάσματα). — Ἄρχιμ. Φιλοθέου Ζερβάκου, Ὁ θάνατος τοῦ ὀσίου Γέροντος Χαρίτωνος. — Βασ. Ἡλιάδης, Ὁ σοβαρὸς κίνδυνος μιᾶς ἀκριτικῆς ἐπαρχίας. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Πνεῦμα καὶ Τέχνη. — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τοῦ Ἔτους. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικὸν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντόν :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.